

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

10. maja 1969

Št. 19., leto XXVII

Uredništvu Delavske enotnosti!

Dovolite, da se vam s temi skromnimi vrsticami zahvalimo za vaše plodno sodelovanje s posej, izdajo DELAVSKE ENOTNOSTI ob izvedbi rešitvenega programa za izgradnjo šolske mreže v domačih občini.

Veliko ste nam pomagali pri uspešnem zaključku te naše velike in pomembne akcije. Posebno izdajo DE je prejelo 8000 gospodinjstev v občini — in kar je najvažnejše — vsi so jo prebrali in ustvarjali pozitivno javno mnenje. 63% vseh vpisanih občanov je glasovalo za samoprispevek. To je nedvomno lep uspeh, h kateremu ste nam tudi vi krepko pripomogli.

Tako kot našim občanom za razumevanje, se tudi vam zahvaljujemo za sodelovanje.

OBČINSKI SINDIKALNI SVET,
DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE in
OBČINSKA SKUPŠČINA DOMŽALE

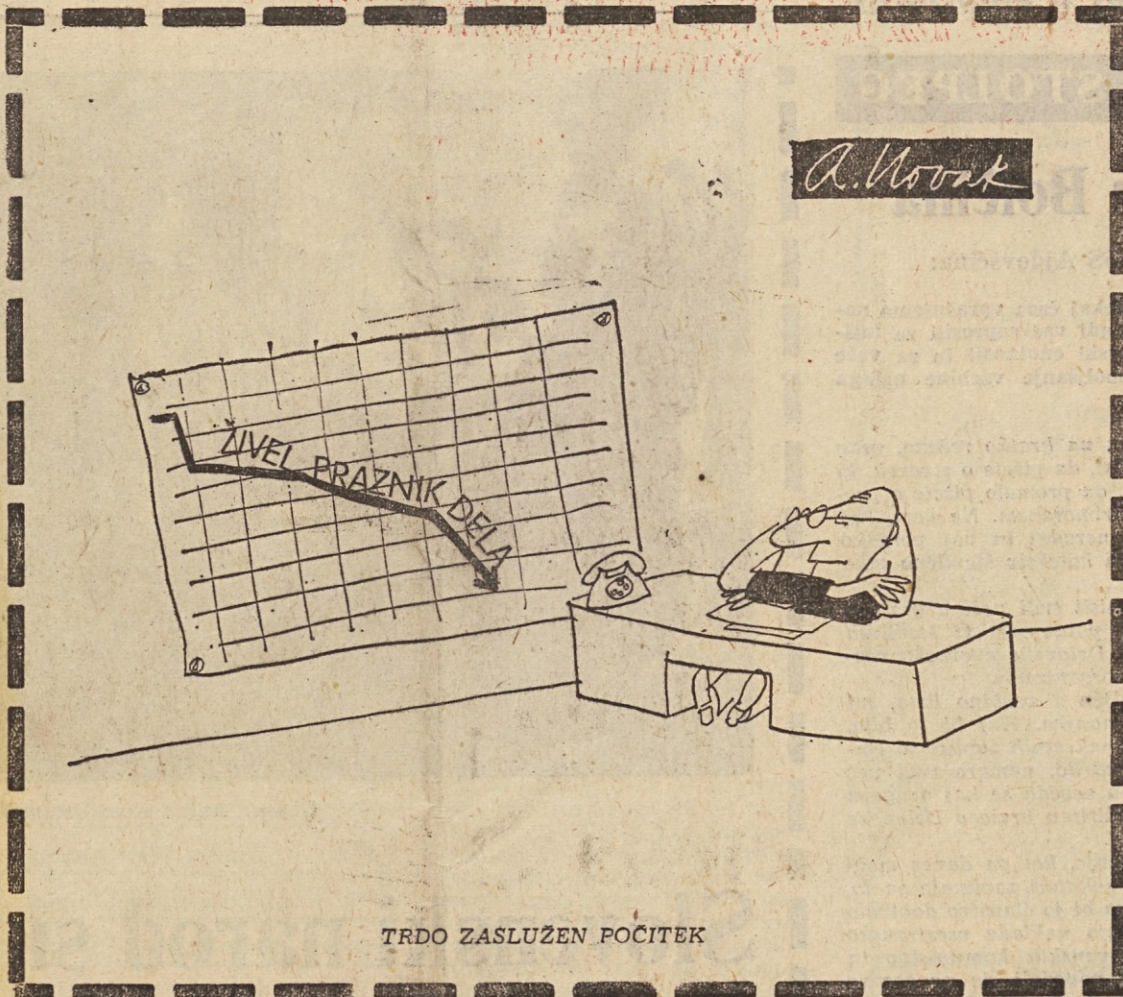
Družbeni dogovor ne sme postati leporečje

«Naš odbor se je v minulem obdobju vključil v razpravo o novem zakonu o dohodku. Ta zakon je med drugim uzakonil novo institucijo — družbeno in samoupravno dogovarjanje. Bistveni družbeno-politični pomen dogovarjanja pa je v tem, da odpira delovnim ljudem možnost, da bolj razumno in funkcionalno gospodarijo. Dogovor o vrednotenju dela in o delitvi dohodka v gradbeništvu je zato pomembna listina, od katere pričakujejo gradbeni delavci že zdaj velike koristi. Gradbeni delavec pričakuje pravičnejše in boljše vrednotenje svojega dela. Z uresničitvijo in potem s stalnim izpopolnjevanjem tega dogovora se bomo približali ure-

snitju temeljnega načela naše družbe: nagrajevanje po delu.»

S tako izrečenimi uvodnimi mislimi v razpravo o bodočih prizadevanjih ljubljanskega sindikata gradbenih delavcev je predsednik mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev STANE UHAN označil eno najpomembnejših nalog sindikatov. In kaj pričakujejo sindikati od takega dogovora? Predsednik mestnega odbora ljubljanskega sindikata gradbenih delavcev je sam odgovoril na vprašanje: sindikati terjajo od slehernega podpisnika dogovora, da bo gospodaril tako, da bo ob primer- nih osebnih dohodkih delavcev ustvarjal tudi minimalne sklade. Minimalni skladi pa po predlogu sindikatov predstavljajo 10% ustvarjenega dohodka, pri čemer naj bi delovne organizacije vsaj polovico namenile za modernizacijo delovnih priprav. Pri tem pa bi bilo primerno pojem akumulacije pa tudi dobička razširiti poleg dohodka še na amortizacijo, je poudaril predsednik ljubljanskega sindikata gradbenih delavcev, saj vse večje število delovnih organizacij že zdaj obravnava funkcionalno amortizacijo. Funkcionalna amortizacija sicer zmanjšuje dohodek in dobiček, vendar povečuje akumulacijo. In prav zato bi bilo prav, ko bi pojem dohodka v družbenem dogovoru razširili s pojmom družbeni proizvod, ki vsebuje poleg dohodka tudi amortizacijo, je še dodal tovariš Uhan.

Preostali del dohodka ali družbenega proizvoda bodo v delovnih organizacijah namenili za osebne dohodke. Kako deliti ta sredstva, kako oblikovati osebne dohodke zaposlenih, (Nadaljevanje na 4. strani)

TRDO ZASLUŽEN POČITEK

- MED
- MELBROSIN
- GELLE
- ROYALE

INTERVJU Z EDVARDOM KARDELJEM

Slovenski narod si je izvojeval varnost nacionalnega obstoja in pravico do samoopredelitve šele, ko sta v njem prevzela vodilno vlogo delavski razred in njegova revolucionarna avantgarda

Ob 50-letnici KPJ — in s tem tudi komunističnega gibanja na Slovenskem — nas predvsem rezultati te preteklosti spominjajo, kaj je KPJ pomenila za obdobje, ki mu je revolucionarno delavsko gibanje jugoslovanskih narodov vtisnilo svoj pečat

V OKVIRU PROSLAV 50-LETNICE KPJ, SKOJ IN SINDIKATOV JE UREDNIŠTVO DELAVSKE ENOTNOSTI ZAPROSILO TOVARIŠA EDVARDA KARDELJA, DA OBUDI NEKAJ SPOMINOV IZ SVOJEGA ŽIVLJENJA, KI JE BILO OD MLADIH LET NAPREJ NAJOŽJE POVEZANO Z REVOLUCIONARNIM GIBANJEM V NAŠI OŽJI IN ŠIRSI DOMOVINI.

TOVARIŠ KARDELJ SE JE LJUBEZNIVO ODZVAL PROŠNJI NAŠEGA UREDNIŠTVA IN NAM ODGOVORIL NA NASLEDNJA VPRAŠANJA:

DE: Naša vprašanja bodo osebna; opravičujemo se za to, vendar pa bi ob 50-letnici KPJ želeli, da nam poveste nekaj svojih osebnih spominov iz revolucionarnega gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji.

E. KARDELJ: Čeprav — gledano skozi prizmo mojih osebnih doživetij — za nikakršno bodočnost ne bi dal tistega, kar sem doživel v preteklosti, me vendar veliko manj privlačijo spomini na preteklost kot pa problemi sedanjosti. Razen tega imam slab spomin za razne podrobnosti, ki vas v tem trenutku najbolj zanimajo. Ob 50-letnici Komunistične partije Jugoslavije — in s tem tudi komunističnega gibanja na Slovenskem — nas predvsem rezultati te preteklosti spominjajo, kaj je KPJ pomenila za obdobje, ki mu je revolucionarno delavsko gibanje jugoslovanskih narodov vtisnilo svoj pečat. Če v tem smislu govorimo o vlogi Komunistične partije na Slovenskem, potem bi vas spomnil na nekaj dejstev, ki najbolj zgovorno izpričujejo zgodovinski pomen in obseg te vloge.

1. Na čelu s Komunistično partijo Slovenije je slovenski delavski razred izvojeval — v zvezi z vsemi naprednimi plastmi slovenskih delavskih množic in skupaj z delavskim razredom drugih jugoslovanskih narodov — z lastnimi silami svojo socialistično revolucijo in s tem ustvaril pogoje za socialistično preobrazbo celotne slovenske družbe. Ta zmaga mu ni bila prinesena niti na zlatem krožniku niti s tujim orožjem.

2. Na čelu z delavskim razredom in njegovo komunistično avantgardo ter v zvezi z vsemi demokratičnimi in naprednimi silami slovenskega ljudstva je v NOB in v socialistični revoluciji slovenski narod dosegel svoj

trboveljskimi rudarji in sem se seveda odločil za trboveljske rudarje ter zato doživel prve politične težave v šoli s sošolci in z učitelji. Ko sem bil star 16 let, sem že pomagal tiskati na ciklostilu ilegalne letake. Ko sem bil

prav: jaz, ki sem vztrajal na svojem, pa tudi tisti, ki so me izključili iz mestnega komiteja. Čeprav je namreč res, da znanje brez akcije ne pomeni ničesar, je prav tako res, da se mora vsaka akcija brez znanja izgubiti v pesku. Mi, mladi skojevci, smo seveda bolj uživali v akciji kot pa v pridobivanju znanja za družbeno akcijo.

Ob koncu leta 1929 sem bil prvič zaprt za dva meseca, ko pa sem prišel iz zapore, nekje prve dni januarja leta 1930, so me postavili za sekretarja pokrajinskega komiteja SKOJ za Slovenijo. Toda sredi februarja istega leta me je beograjska policija ponovno aretirala, pa so me najprej tepli beograjski policaji v Ljubljani, potem so me skupaj z drugimi preselili v zagrebško policijo, kjer so me ponovno tepli, končno so me prepeljali v beograjsko Glavnjačo, kjer je bilo telesno mučenje glavno sredstvo policijskega zaslišanja. Tudi jaz sem bil deležen marsičesa: tepli in mučili so me na različne načine. Med drugim so me obesili z najvišjega nadstropja policije na dvorišče s pretinjo, da me bodo izpustili na tla, če ne bom priznal, potem pa bodo rekli, da sem napravil samomor, se pravi, da sem skočil skozi okno. Priznal nisem ničesar, oni pa me tudi niso vrgli na dvorišče. Kljub temu, da nisem ničesar priznal, sem bil pozneje vseeno obsojen na dve leti zapore, ki sem ga tudi odsedel v kaznilnici blizu Požareva.

Ko sem se leta 1932 sestal z ameriškim pisateljem slovenskega porekla Louisom Adamičem, ki je tedaj prvič obiskal Jugoslavijo, me je le-ta prosil, naj mu opišem svoje dogodivščine v beograjski Glavnjači. To sem tudi storil, se pravi, napisal sem mu podrobno poročilo o tem, kar sem sam doživel, ali pa kar so doživeli tovariši, ki so bili z me- (Nadaljevanje na 2. strani)

star 17 let, sem v političnih demonstracijah prvič na lastnem hrbtu začutil, kaj pomeni policijski pendrek. Leto kasneje — se pravi leta 1928 — sem postal član mestnega komiteja SKOJ v Ljubljani, toda nekje v začetku leta 1929 sem bil iz tega komiteja izključen zaradi »skojevskega avantgardizma«. Šlo je za to, da sem se na sejah mestnega komiteja — ilegalnih seveda — naveličal poslušati in brati članke ter dolge direktive in si bolj zaželel politične akcije, pa sem o tem tudi govoril na teh sestankih. Kasneje sem prišel do prepričanja, da smo imeli oboji

DE: Bi povedali kaj o sebi iz tistih časov?

E. KARDELJ: Mati in oče sta bila delavca — in to zavedna člana delavskega gibanja — a ko da sem bil že od otroških let pod vplivom tega gibanja in se nisem od njega nikdar ločil. Ko sem bil star 14 let, sem se moral odločiti med Orjuno in

Alpska modna industrija Radovljica

ZLATA KOŠUTA —

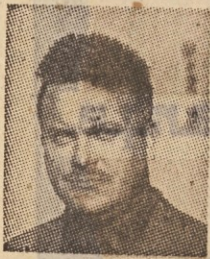
garancija za modne novosti

Alpska

REZERVIRANI STOLPEG

Teodor Bolčina

predsednik ObSS Ajdovščina:

● Tako kot že nekaj časa vprašujemo naše bralce, bi tudi vas zaprosili za mišljenje o Delavski enotnosti in za vaše pohude za izboljšanje vsebine našega lista.

Moji vtisi o Delavski enotnosti so, na kratko rečeno, prav dobri. Zdi se mi namreč, da ste aktualni, da pišete o stvareh, ki zanimajo širši krog bralcev. Res pa je, da premalo pišete o problemih in o življenju kolektivov na Primorskem. Ne vem, kaj je temu vzrok: ali smo sami preveč nerodni in vas poredko vabimo medse, ali pa je vaš novinarski kolektiv številčno tako šebik, da vsega tudi ne zmore.

Približno tako, kot sem povedal, misli tudi večina bralcev z območja naše občine. Tako namreč povzemam iz številnih razprav, ki so se v zvezi z razširitvijo Delavske enotnosti razmahale na občnih zborih sindikalnih organizacij.

A čeprav sem na splošno zadovoljen z vsebino lista, mi v Delavski enotnosti vendarle nekaj manjka. Kaj bi to bilo, ne vem natanko povedati. Morda več konkretnih zapisov o ljudeh, morda nekaj več branja za razvedrilo, nemara tudi več polemike. Zdi se mi, da bi vse to — in seveda še kaj drugega za nameček — ugodno vplivalo na razširitev bralcev Delavske enotnosti.

Iz dosedanjih odgovorov na vprašanje, kot ga danes meni zastavljate, sem povzel tudi to, da se nekateri zanimajo za to, da bi DE financirali iz članarine, zato pa bi jo članstvo dobivalo brezplačno. Če bi to možnost povečanja naklade vsestransko preučili, kot je to storilo vodstvo slovenskih komunistov in uredništvo »Komunist«, če bi ljudem povedali, da ne gre za vsiljevanje lista, ampak za izpolnjevanje ene izmed sindikalne organizacije do svojega članstva, bi nemara v kratkem času lahko bistveno povečali naklado. Če bi članstvo Delavske enotnosti dobivalo na dom, bi se nanjo sčasoma tudi navadilo in ogrelo. Tako bi »Delavska enotnost« lahko dejansko postala časopis najširših slojev našega delavskega razreda.

Iva Prosenc

tajnica Mestnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Ljubljana:

● Ze dolgo prebirate Delavsko enotnost. Kaj vam je v listu všeč in kaj ne...?

Prav rada ustrezem vaši želji in vam povem svoje mnenje, sodim pa, da bi bilo bolje, če bi se o tem vprašanju pogovarjali predvsem s tistimi bralci, ki niso profesionalni sindikalni delavci. Delavsko enotnost na primer redno prejema ves sindikalni aktiv mestnega sindikalnega sveta. Zanimivo bi bilo poiskati te ljudi, da vam povedo, s čim so zadovoljni in s čim ne. Kmalu jim bo namreč potekel mandat in poletj jim MSS ne bo več plačeval časopisa. A če jim je bilo glasilo všeč, ga bodo prebirali tudi pozneje...

Nasploh imam občutek, da ste preveč usmerjeni na sindikalne funkcionarje in premalo na tiste, ki so prav tako člani sindikata in imajo vse polno svojih misli. Ker delam na področju družbenih služb, obenem opažam, da jih Delavska enotnost nekoliko zanemarja. Glejte, v Ljubljani imamo sedaj na primer konferenco sindikatov kliničnih bolnišnic, pravosodnih ustanov in zdravstvenega doma. Se vam ne zdi, da DE ne bi smela kar tako mimo omenjenih konferenc?

Naj tudi malce polaskam. Če primerjam današnje glasilo Zveze sindikatov Slovenije s tistim, ki je izhajalo pred štirimi leti, potem opažam lep napredek. Prispevki so postali bolj polemični, časopis pestrejši. Človek vzame danes časopis v roke z večjim veseljem kot pred leti.

Se to: prepričana sem, da bodo ljudje radi prebirali Delavsko enotnost, če bodo članki kratki, razumljivi in napisani poljudno. Časopis ni namenjen peščici, temveč našemu poprečnemu človeku. Zato si redakcija ne bi smela privoščiti dolgih člankov, ki so za bralca ponavadi duhamorni. Za razpravo naj bodo priloge!

STIKI S TUJINO

● LJUBLJANA

Kot gost centralnega odbora sindikata delavcev prometa in zvez se je v zadnjih dneh aprila mudila v naši državi sindikalna delegacija transporth in splošnih delavcev Velike Britanije. Ugledni »gostje so med potjo po Sloveniji pod vodstvom Franka Cousinsa, generalnega sekretarja omenjene sindikalne organizacije in nekdanjega člana Wilsonove vlade, obiskali kolektiva Luke in Intereurope v Kopru. Prisostvovali pa so tudi daljšemu razgovoru na republiškem odboru sindikata delavcev prometa in zvez.

Kakor je v razgovoru z novinarji povedal vodja delegacije Frank Cousins, je delegacija njegovega sindikata obiskala našo državo z namenom, da bi se seznanila z razvojem samoupravljanja ter s problemi gospodarstva v pro-

metnih kolektivih, še posebej pa z našimi prizadevanji za reformo zdravstvenega in socialnega zavarovanja. Po obiskih v različnih prometnih kolektivih v državi in v razgovorih s sindikalnimi in drugimi političnimi delavci so člani delegacije dobili vtis, da smo jim odkrito razgnili probleme, s katerimi se danes srečuje naša družba pri reševanju omenjenih vprašanj. Prav zato je bil obisk koristen tudi za britanske sindikalne delavce, ki se — čeprav delujejo v drugačnih družbenih razmerah — srečujejo z enakimi ali s podobnimi težavami, s katerimi se dandanes borijo naši kolektivni prometa in zvez. Ob koncu razgovora z novinarji je vodja delegacije Cousins še poudaril, da v nadaljnjem razvoju našega samoupravnega sistema vidi možnost za razrešitev z omenjenih in drugih problemov, ki tarejo kolektive prometa in zvez ter naše gospodarstvo nasploh.

—mg

Posvet o cestnih podjetjih

V Strunjanu je blo v sredo in v četrtek zelo zanimivo posvetovanje o trenutno najbolj aktualnih vprašanjih iz življenja in dela cestnih podjetij v naši republici. V prostorih hotela TRANSTURIST sta ga skupaj pripravila republiški odbor sindikata delavcev prometa in zvez ter njegov pododbor za cestno dejavnost.

Udeleženci posvetovanja so najprej analizirali rezultate gospodarstva cestnih podjetij v minulem letu, potem pa so spregovorili o družbenem standardu zaposlenih. V nadaljnjih dveh točkah dnevnega reda so razpravljali še o možnostih samoupravnega in družbenega dogovarjanja v cestnih podjetjih Slovenije ter o mestu in vlogi njihovega poslovnega združenja v sistemu cestnega gospodarstva.

Do zaključka redakcije posvetovanje še ni bilo končano. Zato bomo o njem, zlasti pa o najvažnejših dejstvih in sklepih podrobneje poročali v naslednji številki našega lista.

—mG

Gojmir Anton Kos: Ustanovni kongres KPS (olje 1947)

Slovenski narod si je izvojeval varnost nacionalnega obstoja in pravico do samoopredelitve šele, ko sta v njem prevzela vodilno vlogo delavski razred in njegova revolucionarna avantgarda

(Nadaljevanje s 1. strani)

noj v zaporu. Pri tem sem seveda del svojih doživetij pripisal drugim ali pa narobe, da bi s tem policiji onemogočil ugotoviti avtorja tega teksta.

Adamič je to poročilo objavil v Ameriki pod naslovom »Struggle« (»Boj«), obenem s protestom proti terorju v Jugoslaviji, ki so ga podpisali mnogi ugledni ameriški kulturni in javni delavci.

Poleg ilegalnega dela sem seveda bil v času pred 6. januarjem 1929. leta precej aktiven v različnih mladinskih legalnih organizacijah, bil sem pa tudi član redakcijskega krožka mesečnega časopisa »Mladina«, ki ga je začel izdajati krog Srečka Kosovela in ki nam ga je končno zadušila šestojanuarska diktatura leta 1929.

Zapor je bil zame izredno koristna šola. Kljub drakonskemu režimu smo razpolagali z bogato literaturo in ker je bilo poleg nas mladih ljudi v zaporu tudi mnogo visoko izobraženih ljudi, smo lahko v zaporu organizirali pravo šolo družbenih znanosti, za tovariše z nižjo izobrazbo pa tudi splošno izobraževanje.

V začetku leta 1932 sem se vrnil v Ljubljano in se takoj pridružil Borisu Kidriču, ki je prišel iz zaporov nekaj mesecev pred menoj, in drugim tovarišem, ki so že intenzivno delali na povezovanju raztrganih vezi med ostanki partijskih organizacij, katere je šestojanuarski teror strahovito prizadejal. V temu letu 1932 in 1933 je bila partijska organizacija ne le v glavnem povezana in obnovljena, ampak tudi močno okrepljena tako organizacijsko kakor v političnem in idejnem smislu. Čeprav nas je bilo malo v strogo ilegalni organizaciji, smo politično postali sposobni vplivati na vse sfere družbenega življenja v Sloveniji, od organizacije stavk in demonstracij ter boja za vsakdanje zahteve delovnih ljudi, pa do kulturne akcije ter boja za afirmacijo marksistične teorije.

Potrebe tega boja so seveda kovalje tudi ljudi za ta boj. In v tem boju so pravzaprav zrastle tisti ljudje in taka revolucionarna ilegalna organizacija, ki so kasneje lahko postali vodilno jedro in vodilna sila NOB v najtežjih trenutkih boja slovenskega naroda za svoj obstanek.

DE: Kakšna je bila vaša osebnostna vloga v tem dogajanju?

E. KARDELJ: Raje govorim o delu pokrajinskega komiteja KP kot pa o svojem lastnem. Naše delo je bilo tako povezano in enotno, da posameznega člana ni mogoče izločiti. Hierarhija nam je bila tuja. Nismo si delili funkcij, ampak delo, se pravi

konkretne naloge in delovne obveze. Sproti smo se v komiteju dogovarjali, kaj bo kdo organiziral in izvedel. Zaupali smo drug drugemu. Vse, kar je dšalo po politikantstvu, karierizmu itd., je moralo biti tuje ljudem, ki so tako rekoč neprestano nosili glavo v torbi. Karierizem, politikantstvo, oportunistem in podobne lastnosti se pojavljajo šele ob južnem vremenu. Sestojanuarski in pojanuarski režim stare Jugoslavije pa ni dovoljeval mnogo odjuge za nobeno demokratično in progresivno gibanje.

Intervju uredništva DE s tovarišem Edvardom Kardeljem ob 50. obletnici revolucionarnega delavskega gibanja

Delo v pokrajinskem komiteju smo si delili po sektorjih, na primer politični sektor, organizacijski sektor, agitacijsko-propagandni sektor, tehnični sektor itd. Čeprav smo kolektivno odgovarjali vsi za vse sektorje, je bil vsakdo od nas posebej organizacijsko odgovoren za posamezne od teh sektorjev. Jaz sem v tem času odgovarjal predvsem za politični sektor. Vsakdo od nas je obenem odgovarjal tudi za posamezne akcije za zvezo z organizatorji posamezne akcije. Leta 1934 sem na primer v imenu pokrajinskega komiteja neposredno sodeloval z organizatorji gladovne stavke v trboveljskih revirjih. S tovariši, ki so neposredno vodili organizacijo stavke, oziroma s tistimi, ki so bili z njimi neposredno povezani, sem se sestajal v zasavskih hribih. Policija je pozneje to mojo dejavnost odkrila in sem zato moral konec leta 1934 v ilegalo.

Novembra leta 1934 je CK KP Jugoslavije odločil, naj grem na delo v Moskvo, na Kominternu, kjer naj bi bil referent v balkanskem sekretariatu. Ko pa sem prišel tja, so v Kominterni ta sklep oziroma ta predlog KP Jugoslavije spremenili. Verjetno so menili, da sem za to delo premlad. Namesto tega so me poslali na šolanje v Leninsko šolo. Za to odločitev sem Kominterni še danes hvaležen, kajti omogočila mi je, da sem se dve leti lahko tako rekoč izključno posvetil študiju. Ko sem končal osnovni kurz, so me postavili za predavatelja na Leninski šoli in na Komunistični univerzi zahodnih manjšin. Obe omenjeni šoli sta bili šoli za izobraževanje vodilnih kadrov Komunističnega gibanja z vseh kontinentov

sveta. Zaradi tega je bilo študiranje na teh šolah še posebej zanimivo. Sestav študentov je bil seveda zelo različen, od delavcev z osnovno izobrazbo do intelektualcev z univerzitetno izobrazbo. Sovjetski predavateljski kader na teh šolah je bil za tiste čase izredno dober, pravzaprav najboljši, ki so ga takrat mogle tem mednarodnim političnim šolam dati na razpolago moskovske visoke šole. Kljub dogmatizmu, ki je vladal v sovjetski družbeni znanosti tistega časa, so te šole tistemu, ki je zares težil k znanju in k znanstvenemu študiju, dale možnost za zelo intenziven študij, čeprav je zelo pogosto bilo potrebno delati tudi po 18 ur na dan.

Januarja leta 1937 me je CK KP Jugoslavije oziroma Tito, ki je bil takrat njegov organizacijski sekretar, poklical v Pariz, kjer je bil tedaj sedež našega Centralnega komiteja. Dobil sem nalogo, da se ilegalno vrnem v Jugoslavijo in da skupaj s tovariši, ki so bili takrat na čelu ilegalne komunistične organizacije v Sloveniji, organiziram ustanovni kongres KP Slovenije. V Jugoslavijo sem potoval prek Italije in Reke s potnim listom avstrijskega državljanca, nekakšnega tehnika, če se dobro spominjam. Prava sreča, da me na mejni nihi ne vprašal karkoli iz tehnike, kajti zelo hitro bi se odkrilo, da o tem ne vem ničesar. Ko sem prišel v Ljubljano, sem ugotovil, da je bila partijska organizacija v Sloveniji močno oslABLjena in razrahljana, toda da organizacije obstajajo in delujejo, četudi je takratni pokrajinski komitej, ki je bil zelo oslABLjen in zato nezadostno aktiven, vzdrževal z njim zelo rahle zveze. Zato nam ni bilo potrebno več kot dva meseca, da izvršimo vse potrebne priprave za ustanovni kongres KP Slovenije.

DE: Kot je znano, tovariš Kardelj, vas lahko štejemo za soustanovitelja Delavske enotnosti. Bi nam hoteli kaj povedati iz obdobja ustanovitve našega tednika?

E. KARDELJ: Če že obujamo spomine, potem moram povedati, da sem res neke vrste soustanovitelj »Delavske enotnosti«. Celo »krstil« sem vaš časopis oziroma sprejeli so moj predlog za ime tega časopisa. Kolikor se spominjam, je v njegovi prvi številki tudi dober del mojega teksta.

Ustanovitev »Delavske enotnosti« kakor tudi »Kmečkega glasa« sovpada pravzaprav s časom, ko so se znotraj Osvobodilne fronte — deloma tudi zaradi udarcev, ki so jih okupatorske

ofenzive prizadejale partizanom — pojavile težnje za rahljanje njene enotnosti in za njeno pretvarjanje v čisto koalicijsko vrhov. Nasproti tem težnjam so se komunisti lotili utrjevanja enotnosti delavskega razreda in kmečkega ljudstva v njegovih osnovnih množicah, da bi s tem izolirali težnje, ki so vodile k razbijanju OF. Naslonili smo se pri tem predvsem na enoten razredni interes delavskega razreda. Interesi delavcev v NOB sami pa tudi glede na revolucionarno socialistično perspektivo, ki jo je odpirala NOB, so bili enotni ne glede na to, ali je šlo za delavce-komuniste ali socialdemokrate ali krščanske socialiste. Zato smo težili za tem, da enotnost Osvobodilne fronte čim bolj zasidramo v tem enotnem razrednem interesu delovnega ljudstva. In v tem smo tudi uspeli! Ogromna večina delavcev — ne samo delavcev, ki so prej sledili Komunistični partiji, temveč tudi socialdemokratskih in krščansko-socialističnih delavcev — je namreč odločno vztrajala na revolucionarnih pozicijah s Komunistično partijo na čelu. Mislim, da ne bom pretiraval, če rečem, da so se prav zaradi takega naslednjega revolucionarnega stališča delavskega krila krščansko-socialistične skupine in zahteve po enotnosti OF v njenih osnovnih organizacijah omahovanja znotraj OF zreducirala na manjše skupine intelektualcev, od katerih so se nekateri podredili logiki, ki jo je zahteval osvobodilni boj, drugi pa so se znašli na tleh izdaje in celo belogardistične »črne roke«.

Danes je povsem jasno, da je ustanovitev časopisa »Delavska enotnost« in vsa politična akcija tistega časa, ki je imela za cilj okrepitev enotnosti delavskega razreda in osnovnih delovnih množic, se pravi, predvsem enotnosti komunistov, socialistov in krščanskih socialistov, odigrala zelo pomembno vlogo pri ponovni okrepitev enotnosti OF. In zato prav sedaj, ko proslavljamo 50-letnico KP in ko govorimo o njeni zgodovinski vlogi, nikakor ne smemo podcenjevati tudi zgodovinske vloge tistih delov delavskega razreda, ki so se med dvema vojnama razvijali v drugih ideoloških okvirih, ki pa so končno našli pot k enotnosti slovenskega delavskega razreda v okviru OF in v povojnem boju za socializem. Pri tem moram poudariti, da so prav pri ustanovitvi časopisa »Delavska enotnost« aktivno sodelovali predstavniki vseh teh treh struj v slovenskem delavskem razredu.

ZAPISEK S SEJE PODODBORA ZA CESTNI TRANSPORT PRI RO SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ

NI VEČ ČASA ZA ODLAŠANJE

Po svojem delovnem programu za letošnje leto je pododbor za cestni transport pri Republiškem odboru sindikata delavcev prometa in zvez pred prvomajskimi prazniki vnovič razpravjal o rezultatih gospodarjenja v podjetjih javnega cestnega prometa v minulemu letu. Za ponovno razpravo pa se je odločil zaradi tega, ker je nedavna plenarna seja RO sindikata delavcev prometa in zvez povsem nedvoumno opozorila, da se gospodarski položaj v cestno transportnih podjetjih tako naglo poslabšuje, da bi vsaj sindikat moral odločneje spodbuditi integracijske procese v tej dejavnosti.

Na tem mestu ne bi ponavljali že znanih dejstev o stihijem razvoju javnega cestnega prometa in o njegovi sedanjosti razcepljenosti, ob kateri tudi najmočnejši kolektivni komaj ustvarjajo minimalna sredstva za razširjeno reprodukcijo. Zato se omejujemo le na tiste ugotovitve iz analize o gospodarjenju cestno transportnih podjetij, ki jim je pododbor pri RO sindikata delavcev prometa in zvez v svoji razpravi namenil največ pozornosti ter ob njih hkrati oblikoval tudi pobudo za razreševanje nastalih težav.

Predvsem velja poudariti, da v cestnem transportu nasploh ni delovne organizacije, ki se ji v minulemu letu in v primerjavi z letom 1967 ne bi še naprej poslabševala akumulativnost in rentabilnost poslovanja, s tem pa tudi kreditna sposobnost in likvidnost. Zavoljo vsega tega na splošno primanjkuje obratnih sredstev, denarja za strokovno izobraževanje in družbeni standard zaposlenih in, kot že rečeno, za prepotrebne nove investicije. Ob vsem tem med posameznimi delovnimi organizacijami nastopajo tudi velike raz-

like v povprečnih osebnih dohodkih, kar povsem po nepotrebnem obremenjuje že tako pičle sklade.

Kako pa naj bi se cestni transport pravzaprav rešil iz te zagate?

Na seji pododbor za cestni transport pri RO sindikata delavcev prometa in zvez so nakazali dve poti.

Z ene strani gre za to, da bi v družbenih ukrepih določili mesto in vlogo javnega cestnega prometa v okvirih celotnega gospodarstva. Če bi bila družbena politika kakor tudi konkretni ukrepi v zvezi s to problematiko zasnovani za daljše obdobje, to ne bi vplivalo le na racionalnejše vlaganje razpoložljivih sredstev na sploh, marveč bi tudi kolektivom olajšalo iskanje njihovega mesta »pod soncem«.

Po mnenju pododbor za cestni transport pri RO sindikata delavcev prometa in zvez pa se vendarle ne bi smeli izgovarjati na pomanjkanje razvojnega koncepta prometa kot celote in cestnega prometa še posebej, da bi s tem zakrili lastno nedelavnost. Logična ugot-

vitev že navedene analize je namreč tudi ta, da, če gre vsem skupaj slabo, morajo vsi nekaj storiti, da bi se razmere obrnile na bolje.

Kaj pa lahko storijo cestno transportni kolektivi sami?

V razpravi na seji pododbor za cestni transport pri RO sindikata delavcev prometa in zvez so ugotovili, da je mogoče marsikaj »rešiti«, če bi se kolektivi bolj odločali vsaj za tesnejše medsebojno poslovno-tehnično sodelovanje in tudi za dejanske integracije, vsekakor pa za skupna vlaganja v osnovna in obratna sredstva, v skupno nastopanje na trgu, za skupno politiko pri strokovni vzgoji kadrov in za razreševanje vprašanj v zvezi z družbenim standardom zaposlenih, slednjič pa tudi za enotna osnovna načela delitve dohodka in osebnih dohodkov.

V zvezi z navedenimi konkretnimi možnostmi za izboljšanje materialnega položaja cestno transportnih kolektivov je pododbor za cestni transport pri RO sindikata prometa in zvez sklenil, da bo najprej začel delovati pri oblikovanju samoupravnega dogovora o enotnih načelih delitve osebnega dohodka in o enotni politiki razreševanja problematike družbenega standarda.

Razen vsega drugega je na takšno odločitev vplivalo tudi dejstvo, da bo na omenjenih dveh področjih — pa čeprav gre za med seboj konkurenčne kolektive — najlažje priti do skupnih izhodišč in rešitev. Takšen dokaz, da je izvedljiva v načelu enotna politika, bi seveda bil zelo dobrodošel. Olajšal bi namreč tudi snovanje drugih družbenih in samoupravnih dogovorov, ki tako ali drugače zadevajo tudi kolektive javnega cestnega prometa.

—mG

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● ČRNOMELJ

Na zadnji konferenci sindikata gradbenih delavcev Dolenjske, ki je bila pred kratkim v Črnomlju, so ustanovili medobčinski odbor sindikata gradbenih delavcev za območje občin, ki imajo gradbeno podjetja. To pa so občine: Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje. Razen tega so na konferenci spregovorili še o vrsti pomembnih vprašanj, ki jih bodo tako združeni začeli čimprej reševati. Med najpomembnejšimi je družbeni dogovor o vrednotenju dela in delitvi dohodka v gradbeništvu.

R. Š.

● KOPER

Po sklepu komisije za denarne pomoči bo tudi letos ob 1. maju obalni sindikalni svet Koper dodelil izredno denarno pomoč nezaposlenim in zaposlenim delavcem, ki so v težkih materialnih razmerah. Za nezaposl. delavce bodo dobili podatke na komunalnem zavodu za zaposlovanje delavcev Koper, za tiste pa, ki so zaposleni, bodo poslale podatke sindikalne organizacije. Višina enkratne pomoči je do 500 din.

kc

● DRAVOGRAD

Občinski sindikalni svet bo maja v sodelovanju z RS ZSS pripravil poseben dvodnevni seminar za člane vodstev sindikalnih organizacij v delovnih kolektivih občine. Poglavitne teme tega seminarja bodo gospodarjenje v delovni organizaciji, delovna zakonodaja ter vloga in pomen dela sindikatov.

I. P.

● SLOVENSKE KONJICE

Na zadnjem plenumu občinskega sindikalnega sveta so sprejeli priporočilo samoupravnim organom v delovnih organizacijah, naj pri razdeljevanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo v prihodnjih letih v večji meri upoštevajo gradnjo stanovanjskih blokov. V zadnjih letih so v delovnih organizacijah namreč dajali prednost gradnji stanovanjskih hiš individualnih lastnikov; vsako nadaljnje zanemarjanje blokovne gradnje pa bi lahko po mnenju ObSS ogrozilo stanovanjski standard zlasti tistih delavcev, ki individualnih hiš ne morejo graditi. Razen tega so na plenumu tudi sklenili, da bodo pripravili v mesecu maju posvetovanja za predstavnike delovnih organizacij o težah za novi pokojninski sistem. Pripombe bodo v začetku junija obravnavali na razširjeni seji plenuma občinskega sindikalnega sveta.

V. L.

● KRŠKO

Na slavnostni seji, posvečeni 50-letnici sindikata, ki je bila 30. aprila, je predsednik občinskega sindikalnega sveta v Krškem Edo Komočar podelil 16 najbolj zaslužnim predvojnim in poveljnimi sindikalnim delavcem priznanja in knjižne nagrade. Svečanost je bila v lepo okrašeni dvorani podjetja Elektro.

D. K.

● VPRAŠANJE:

Kot delovni invalid II. kategorije delam v delovni organizaciji po 4 ure dnevno. Nadomestilo osebnega dohodka zaradi zaposlitve s skrajšanim delovnim časom prejemam od zavoda za socialno zavarovanje. V mesecih februar in marec sem bila v bolniškem staležu zaradi bolezni. Delovna organizacija mi je izplačala nadomestilo osebnega dohodka za prvih 30 dni le po 4 ure, ker meni, da mi mora nadomestilo osebnega dohodka za preostale 4 ure plačati komunalni zavod za socialno zavarovanje. Na Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje so mi povedali, da mi mora nadomestilo osebnega dohodka v celoti izplačati delovna organizacija. Rada bi vedela, kdo mi je dolžan plačati nadomestilo za čas zadržanosti od dela in v kakšnem razmerju ter od katere osnove se odmeri nadomestilo.

A. Š. — Mozirje

● ODGOVOR:

Medčasno nezmožnostjo za delo ali med kakšno drugačno zadržanostjo od dela, ko ima zavarovanec pravico do nadomestila osebnega dohodka po določbah temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (48. in 53. čl. ter 70. in 73. čl. tega zakona), gre delovnemu invalidu samo nadomestilo osebnega dohodka po predpisih o zdravstvenem zavarovanju. Za prvih 30 dni take odsotnosti z dela lahko zavarovanec uveljavi pravico do nadomestila osebnega dohodka le pri svoji delovni organizaciji na

KOLEKTIV PODJETJA

»Elektromontaža«

- napeljava elektroinstalacij
- montiranje strelododov in reklamnih napisov
- servis za popravilo električnih bojlerjev TIKI, Rožna dolina, Cesta VI
- servisna delavnica za popravilo štedilnikov Gorenje in gospodinjskih aparatov, Boršnikov trg, Ljubljana

ČESTITA OB PRAZNIKU LJUBLJANE

Pravna posvetovalnica DE

račun njenih finančnih sredstev (126. čl., 1. odst., tč. 1a omenjenega zakona).

Osnova za tako nadomestilo osebnega dohodka je poprečni urni, dnevni ali mesečni osebni dohodek, ki ga je zavarovanec prejel za minulo leto in je njegov znesek dokončno ugotovljen po zaključnem računu delovne organizacije za to leto (1. odst. 55. čl. omenjenega zakona).

Iz tega sledi, da je pravilno stališče komunalnega zavoda za socialno zavarovanje; če vam bodo v delovni organizaciji odklonili izplačilo nadomestila osebnega dohodka za čas bolezenske odsotnosti z dela, lahko zahtevate, da izda delovna organizacija o vašem zahtevku pismeno odločbo, zoper katero se boste nato pritožili na republiški zavod za socialno zavarovanje (129. člen omenjenega zakona).

M. VEHOVEC

KUPON za pravno posvetovalnico DE

VAŠ ADUT je nakup

pri

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO

TEHNO-MERCATOR

CELJE

v jugoslovanskih sindikatih

BOJAZEN SE JE URESNIČILA

Poročali smo že, da so sindikati skozi vse obdobje priprav na letošnje volitve opozarjali, da kandidatne liste obetajo doslej najslabši sestav predstavnih organov od občinskih skupščin pa vse do zvezne skupščine. Se posebej so sindikati pri tem opozarjali, da bi morali v predvolilni aktivnosti izkoristiti vsaj zadnje možnosti in na zborih volivcev kandidirati delavce iz neposredne proizvodnje.

Izkazalo pa se je, da nismo uspeli izkoristiti niti te poslednje možnosti, saj v svetu jugoslovanskih sindikatov, kjer proučujejo rezultate letošnjih volitev, zdaj ugotavljajo izredno nizko število izvoljenih poslancev in odbornikov iz vrst zaposlenih v neposredni proizvodnji. Tako je značilen in navdse zgovoren na primer podatek, da med 120 izvoljenimi poslanci družbeno-političnega zbora zvezne skupščine ni nobenega poslanca, ki bi bil iz neposredne proizvodnje.

Tako se je kot že marsikaj doslej ponovilo, da tistega, kar smo vsi in na ves glas v načelu zagovarjali, v praksi nismo znali — ali pa tudi nismo hoteli — uveljaviti.

ZAHTEVE SINDIKATA Srbija

Delavci železniškega transportnega podjetja Beograd so minulo poslovno leto zaključili z izgubo, ki se je močno približala 99 milijonom N-dinarjev.

Za minulo leto je med drugim značilno, da je obseg prevoza upadel za 17% v primerjavi z letom poprej, da je bil dohodek od prevoza blaga za 9% manjši, da se je netoprodukt ZTP Beograd zmanjšal za 8%. Po drugi strani pa so v tem času močno narasli materialni stroški poslovanja, a tudi datjave družbeni skupnosti so se v ZTP Beograd povečale za približno 12 odstotkov.

Spričo takih razmer je sindikat v ZTP Beograd izoblikoval predlog potrebnih ukrepov, ki bi naj to podjetje postavili na tranejšje temelje in ustvarili pogoje za rentabilno poslovanje. Za pomoč pa je sindikat ZTP Beograd naprosil tudi Svet Zveze sindikatov Srbije.

Tako sta se pred dnevi sestala na skupno sejo odbor sindikata ZTP Beograd in svet srbskih sindikatov. Iz polnih šest ur trajajoče in dovolj burne razprave lahko povzamemo naslednje zahteve sindikatov:

prvič, zahtevati je treba od republiškega izvršnega sveta, da izpolni svoje obveznosti glede modernizacije prog;

drugič, sklicati je treba sestanke z občinskimi sindikalnimi sveti in na njih nastopiti z akcijskim programom za ublažitev zdajšnjih razmer v ZTP Beograd. To je potrebno storiti zato, ker lahko tudi občine v mnogocem izboljšajo materialni položaj podjetja, pri čemer velja še posebej omeniti znižanje različnih prispevkov in pomoč pri zaposlovanju odvečnih železničarjev; tretjič, sindikati Srbije bodo priporočili Svetu ZSJ in Centralnemu odboru sindikata delavcev prometa in zvez, da se zavzame za čimprejšnji sprejem predpisov o beneficiranem delovnem stažu ter o predčasni upokojitvi izčrpanih železničarjev;

četrtič, sindikati bodo pozvali tudi druge delovne organizacije v gospodarstvu, da vpišejo posojilo za obnovo železnic, saj bodo koristile te modernizacije občutile vse panoge gospodarstva.

Bosna in Hercegovina SINDIKAT BO TOŽIL PODJETJE

Pred desetimi leti je zagrebško podjetje »Geotehnika« ustanovilo svoj obrat v Banovičih, ki naj bi opravljal geološke raziskave za potrebe tamkajšnjih rudnikov. V tem obratu so bili zaposleni izključno delavci iz Banovičev in iz okoljskih občin. In vse do sredine minulega leta je delo normalno potekalo. Ob združitvi rudnikov »Tito« in »Kreka« pa je analiza ekonomskih prednosti integracije razkrila, da bi združena rudnika lahko samostojno in predvsem ceneje opravljala geološko raziskovalno dejavnost.

To je bilo tudi storjeno. Zagrebška »Geotehnika« je na ta ukrep rudnika izvedla protukrep: 1. januarja letošnjega leta je izročila odpoved 103 delavcem v Banovičih in s tem obrat praktično likvidirala.

Odpuščeni delavci so začeli sami iskati delo in zaščito pri sindikatu in občinskih organih. Najprej jim je priskočil na pomoč rudnik »Tito« in zaposlil 56 delavcev, kasneje pa je enega zaposlila tudi občinska skupščina. Toda še vedno je 44 delavcev iz tega obrata »Geotehnike« brez zaposlitve. Kljub večkratnim prošnjam in pozivom sindikata v Banovičih, naj »Geotehnika« vendarle poskrbi za usodo odpuščenih delavcev, je podjetje vse do danes ostalo gluho. Zavoljo tega se je občinski sindikalni svet v Banovičih odločil vložiti tožbo zoper podjetje. Sindikat v Banovičih to svojo odločitev utemeljuje z dejstvom, da so odpuščeni delavci več kot deset let ustvarjali dohodek, katerega del je bil porabljen v skupno dobro podjetja »Geotehnika«. Ze zaradi tega da bi bilo podjetje dolžno nekaterim odpuščenim delavcem izplačati vsaj odpravnino, za druge pa bi moralo odkupiti delovni staž in jim omogočiti upokožitve.

DE DELAVSKA ENOTNOST

POSEBNA IZDAJA OB II. OBČNEM ZBORU MESTNEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV GRADBENIŠTVA LJUBLJANA

V ZNAMENJU TREH DOGOVOROV

Brez posebnega hrupa je minil drugi občni zbor ljubljanskega sindikata gradbenih delavcev. Bil pa je sila končen v opredeljevanju bodočih nalog sindikata. Ne da bi jih podrobneje razlagali, jih bomo strnili v naslednji akcijski program:

- doseči sklenitev družbenega dogovora o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke,
- doseči dogovor o minimalnih standardih pri urejanju stanovanjskih domov, provizorijev in delavskih naselij in o prehrani gradbenih delavcev,
- doseči dogovor, ki bo uredil medsebojne odnose pri zaposlovanju in pri izobraževanju gradbenih delavcev.

Namsto velikopoteznega delovnega načrta torej le temeljne naloge. Toda očitno je, da si gradbeni delavci prav od teh treh samoupravnih oziroma družbenih dogovorov in od uveljavitve zahtev sindikata obetajo razrešitev svojih najbolj perečih problemov. V končni posledici naj namreč trije dogovori zagotovijo gradbenemu delavcu enak materialni, družbeni in samoupravni položaj, kot ga že imajo delavci v drugih panogah gospodarstva. Posredno pa bodo seveda ti družbeni dogovori pospešili tudi selekcijo v gradbeništvu in s tem vplivali na oblikovanje ekonomsko trdnih in perspektivnih delovnih organizacij.

Očitno pa je tudi, da sindikat gradbenih delavcev ne bo odstopil od svojih zahtev, vsaj v bistvu ne, čeprav bo seveda javna razprava o konkretnih predlogih dogovorov lahko prinesla še marsikatero spremembo. A to v tem trenutku niti ni bistvenega pomena. Zato pa je zdaj najbolj odločilno, da je pobuda sindikatov za sklenitev dogovorov naletela v širšem krogu članstva na polno podporo. Osveščanje gradbenega delavca torej ni več na pohodu, je tu!

Po drugi strani pa velja opozoriti še na nekaj: v pričakovanju rezultatov ne kaže biti preveč nestrpen. Problemi so preveč zapleteni, konflikti preveč zaostreni, da bi jih bilo mogoče razrešiti preko noči. Zato se bo potrebno odločiti za daljšo, a zato zanesljivejšo pot. Pravkar minuli občni zbor mestnega odbora ljubljanskega sindikata gradbenih delavcev v Ljubljani zato pomeni šele začetek akcije. Akcije, ki se bo — to lahko zdaj že z gotovostjo rečemo — razvila tako v odboru kot v vseh osnovnih organizacijah.

— Naše naloge morajo izhajati iz osnovnih zahtev gradbenih delavcev, je v obrazilu delovnega programa že takoj na začetku poudaril predsednik odbora Stane Uhan. Danes smo zato dolžni odgovoriti na vprašanje, ali smo voljni in sposobni uresničiti te naloge v primernem času. Izglasovali pa bi si nezaupnico, če bi današnja razprava pokazala, da optimizmu ni mesta, da je zavzetosti premalo, da se težavam nismo voljni dovolj energično upreti, če bi, skratka, ocenili, da nismo kos zastavljenim nalogam pri uresničevanju samoupravnih dogovorov.

Zbor pa je izrekel polno zaupnico!

Družbeni dogovor ne sme postati leporečje

(Nadaljevanje s 1. strani)

kakšna naj bodo razmerja v osebnih dohodkih, da bo vsak delavec dobil svojemu deležu pri ustvarjanju dohodka ustrezen del — to je za gradbeništvu nekaj sil aktualnih vprašanj. Nasproti zdajšnjemu subjektivizmu, samovolji, poenostavitvam in primitivizmu v sistemih formiranja in delitve dohodka pa tudi grobemu izkoriščanju neposrednih proizvajalcev — preveč znani so primeri, ko gradbena podjetja ustvarjajo akumulacijo na nadpovprečno nizkih osebnih dohodkih delavcev, da bi jih bilo zdaj potrebno naštevati — sindikati postavljajo štiri zahteve:

● povišati osnovo nekvalificiranemu delavcu, tako da bo znašal mesečni zaslužek 600 N-dinarjev pri 182 delovnih urah in 100 % delovnem učinku;

● spremeniti zdajšnja razmerja med kvalificiranimi skupinami ročnih delavcev, tako da bo znašalo razmerje med nekvalificiranim in visoko kvalificiranim delavcem 1:2;

● spremeniti razmerje pri vrednotenju dela med ročnimi in umskimi delavci, saj podatki razkrivajo, da kvalificirani delavci v neposredni proizvodnji, od katerega zahtevamo poleg popolne osemletke še štirimletno šolo za učence v gospodarstvu, zaslužijo manj kot uslužbenec z nižjo strokovno izobrazbo, ki ima le dokončano osemletko ali pa praviloma še te ne;

● osnove v osebnih dohodkih naj bi določili po metodi, ki pravilneje, predvsem pa bolj strokovno določa vrednost posameznih delovnih mest. Analitična ocena delovnih mest naj zato zamenja sedanje rangiranje, največkrat kar po hierarhično ovrednotenje delovnih mest ter ponekod celo na pamet določene osnove osebnih dohodkov.

Neposredno s tem pa je povezana tudi zahteva sindikatov, da naj merila za merjenje delovnih učinkov posameznikov in skupin namesto zdajšnjih bolj ali manj izkustvenih norm zamenjajo strokovno izoblikovani normativi. To je potrebno storiti toliko bolj, ker so normativi tako osnova za oblikovanje cen, kot za obračun osebnih dohodkov.

»Slabi normativi povzročajo pri delavcih nezadovoljstvo,« je v svoji uvodni besedi dejal tovariš Uhan. »Kadar so preblagi, se na veliko jezijo delavci, preostri normativi pa zanje niso sprejemljivi, saj jih tudi z velikimi napori ne morejo dosežati. Striženje norm, stoddostno obračunavanje preostrih in nedoseženih norm, prav tako tudi režijsko obračunavanje vseh del za sindikat niso sprejemljivi načini nagrajevanja.«

Naslednji problem, ki ga gradbeniči rešujejo že več kot desetletje, je terenski dodatek. Terenski dodatek naj bi po svojem osnovnem namenu pomenil nadomestilo za dejansko povečane stroške življenja na terenu. Kot tak naj bi še naprej

predstavljal materialni strošek, sindikati pa po drugi strani odločno vztrajajo pri zahtevi, da je treba izoblikovati enotne kriterije za določevanje pogojev do upravičenosti in višine terenskega dodatka. Očitno je namreč, da se zdaj precejšnje število delovnih organizacij pravi z vsesplošnim priznavanjem terenskega dodatka poskuša izogniti višjim obveznostim do družbene skupnosti. In ni potrebno posebej dokazovati, da si prav s pomočjo terenskega dodatka marsikatero delovna organizacija ustvarja dokaj fiktivno akumulacijo. Oškodovani pa so seveda delavci, ki se jim terenski dodatek šteje v osebni dohodek, zaradi česar so tudi boleznine znatno nižje, nado mestila za dopuste, da ne govorimo o pokojninskih osnovah.

Zelo pomembna je tudi zahteva sindikatov, da morajo delovne organizacije v sezoni oblikovati takšen rezervni sklad osebnih dohodkov, ki bo omogočal izplačevanje najnižjih osebnih dohodkov skozi vse leto. Nadalje sindikati zahtevajo, da delovne organizacije izločijo v sklad skupne porabe 4 % sredstev od osebnih dohodkov za gradnjo stanovanj tudi tedaj, če bi bila ta obveznost ukinjena, da bi 2,5 % od osebnih dohodkov namenile za pošolsko izobraževanje in stroko-

vno usposabljanje delavcev, 1,5 % od osebnih dohodkov pa za potrebe rekreacije in oddiha. In slednjič, eno od najpomembnejših določil družbenega dogovora, ki ga predlaga sindikat: vsako leto naj bi se povečale izhodiščne osnove za oblikovanje osebnih dohodkov za odstotek, kot so v tem času porasli življenjski stroški. To pa pomeni, da se bodo osnove po dogovoru avtomatično prilagajevale tržnim gibanjem — je poudaril Stane Uhan — kar seveda daje tudi dogovoru trajnejšo vrednost.

Dogovor, ki ga zdaj predlagajo sindikati, je sprejemljiv za slehernega delavca. Ne samo zato, ker mu zagotavlja višje osebne dohodke, boljši standard, temveč tudi pravičnejšo delitev. Ta dogovor pa pomeni hkrati tudi ultimatum vsem tistim delovnim organizacijam v gradbeništvu, ki poskušajo posledice primitivizma v proizvodnji, v organizaciji dela in poslovanja naprti delavcem v neposredni proizvodnji. In prav v vodstvih takih delovnih organizacij se bo rodil najbolj trdovraten odpor do sklenitve družbenega dogovora, kakršnega predlagajo sindikati. Tako se za sindikat že v času razgovorov o vsebini družbenega dogovora o formiranju in delitvi dohodka ter osebnih dohodkov že začel pojavljati precej ogorčena bitka proti konservativnosti in nespособnosti nekaterih vodstev. Od izida te bitke pa je kajpak odvisno, ali bo ostal družbeni dogovor gradincev leporečje ali stvarnost.

Fronta naše aktivnosti mora biti odprta in jasno začrtana

Rudi Bregar, predsednik MSS Ljubljana, na občnem zboru sindikata gradbenih delavcev Ljubljana

Ko smo pred dvema letoma ustanovili mestni odbor sindikata gradbenih delavcev, smo v utemeljitvi potrebe po taki organizaciji zapisali: »Gradbena podjetja v Ljubljani so raztresena po vsem mestu in niti v eni občini ne predstavljajo pomembnejše večine v primerjavi z drugimi panogami gospodarstva. Zato občinski sindikalni sveti ne morejo ustanoviti odborov, ki bi se stalno ukvarjali s problemi, ki težijo gradbeništvu in gradbene delavce. Tako so gradbeni delavci iz objektivnih pa tudi subjektivnih razlogov na zadnjem mestu v prizadevanjih občinskih sindikalnih svetov.«

Če pa hočemo biti danes objektivni in pošteni, potem moramo ugotoviti, da je bila naša tedanja odločitev utemeljena, kar potrjuje uspešnost delovanja mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev na ljubljanskem področju v pravkar minulem obdobju. Iz poročila, le-to je bilo dobro in strokovno pripravljeno, je razvidno, da so bile naloge, s katerimi se je

ukvarjal odbor, zelo obsežne in raznovrstne. Odbor je obravnaval in razreševal vse tiste probleme, ki najbolj zadevajo interese našega sindikalnega članstva. Kritičnost in samokritičnost v poročilu o dosedanjem delu pa je obenem zagotovilo, da se vodstvo tega sindikata zaveda pomanjkljivosti svojega dela in vseh še nerazrešenih vprašanj. Problemov pa, kot je videti iz razprave, ni ne malo niti niso enostavni.

Ena izmed odlik delovanja mestnega odbora je prav gotovo v tem, da se v svoji dejavnosti ni zapiral v ozek krog foruma, temveč da je odločilno posegal v življenje gradbenih delavcev tako na gradbiščih kot v naseljih. Tak neposreden stik s članstvom prav gotovo vrača zaupanje gradbenih delavcev v sindikat, dviga ugled in veljavo organizacije. Zato menim, da je potrebno tak način dela še razvijati in bogatiti oblike dela, da bi tako še bolj okrepili zaupanje članstva v svojo organizacijo. Čim širšemu krogu članstva moramo pojasnjevati naša stališča in naše sklope, saj no-

Počasi meljejo mlini — a je vprašanje, če tudi dobro

Ko bi ocenjevali položaj gradbenega delavca, zlasti tistega v neposredni proizvodnji, skozi življenjske in delovne razmere, potem se bržčas ne bi mogli izogniti oceni, da ti delavci že skozi vse obdobje povojne industrializacije predstavljajo še vedno tipično delovno silo — marsikdaj še v smislu kategorije kapitalistične ekonomike. Kaj drugega kot tako delovno silo lahko pomeni gradbeni delavec, ki s svojim delom ne zasluži več kot 400 N-dinarjev, od česar mora skoraj polovico odšteti za stanovanje, druga polovica mu komajda zadošča za prehrano, za obleko, obutev, za svoje osebne potrebe in za potrebe družine pa že mora delati v nadurah.

Res, kričeh primer — toda takih primerov je še vedno velik! Ze dolga leta sindikati opozarjajo, da bi bilo potrebno hitreje izboljševati življenjske in delovne razmere gradbenih delavcev, ker si tudi hitrejšega razvoja gradbeništvu ne moremo zamišljati brez tega, ker je brez tega neresnično sleherni povzdigovanje proizvajalca v upravljalca, ker tako ovrednoteno delo človeka ne osvobaja, temveč ga le zaslužuje. A ne samo, da so ta opozorila najpogosteje naletela na gluha ušesa, neusmiljena konkurenca gradbenih podjetij se je odrazila po reformi tudi na že tako nizkem standardu gradbenih delavcev. Ugotovitve sindikatov dokazujejo, da so podjetja v težkem materialnem položaju poskušala prevaliti del bremen najprej na delavce, tako da so povečala ceno bivanja v samskih domovih in da so ukinjala obrate družbene prehrane, regrese za prehrano delavcev... Od 15.500 delavcev v gradbeni operativi in v industriji gradbenega materiala na območju Ljubljana pa približno 6360 delavcev ali 41 % zaposlenih prebiva v samskih domovih in v delavskih naseljih. In ti so bili tudi najbolj prizadeti!

Razmer sicer ne bi hoteli posploševati, saj so zlasti največja in najbolj razvita podjetja že marsikaj storila za izboljšanje življenjskih razmer svojih delavcev. Toda ti mlini meljejo počasi — in je vprašanje, če tudi dobro! Iz izčrpane analize o stanovanjskih razmerah in o prehrani gradbenih delavcev, ki jo je pripravila posebna študijska skupina mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev v Ljubljani, lahko sicer ugotovimo, da so se stanovanjske razmere nekoliko popravile, da pa se je prehrana občutno poslabšala. Delavci si kuhajo sami, toplo hrano zaužijejo enkrat na dan — na ljubljanskem območju je takih delavcev skoraj 3000! — in kljub izboljšanju stanovanjskih razmer še vedno prebiva kakih 1300 delavcev v barakah in 1100 v provizorijih.

Tako ljubljanski sindikat gradbenih delavcev vnovič ugotavlja: take življenjske razmere slabo vplivajo na zdravje delavcev, na njihovo delovno storilnost in na politično razpoloženje. Neurejene življenjske razmere delavcev pa ne povzročajo samo socialnih problemov, marveč tudi politične in, kar bi morali spoznati tudi nekateri odgovorni delavci v podjetjih — ekonomsko škodo! Težko je namreč pričakovati že normalne delovne učinke od delavca, ki se duši na pogradu v baraki in ki si na dan privoščil le enolončnico in štruco kruha. Slednjič: neurejene življenjske razmere ustvarjajo tudi neenake pogoje gospodarjenja ter neenakopravne odnose na tržišču. Marsikatero podjetje je na tržišču konkurenčno samo zavoljo delavcev po silni skromnosti. Njihove kalkulacije so tako seveda lahko nižje!

Potrpljenja sindikatov je zdaj očitno konec. Občni zbor ljubljanskega sindikata gradbenih delavcev se je z vsoto odločnosti izrekel, da podpre prizadevanja za podpis dogovora o minimalnih standardih za stanovanjske domove in naselja ter za prehrano gradbenih delavcev, da v bodoče prepreči poslovanje nekaterih podjetij, ki ustvarjajo akumulacijo le na račun standarda svojih delavcev, ne pa z sodobno organizacijo dela in poslovanja. Barake in provizorije morajo v nekaj letih zamenjati sodobno urejeni samski domovi, kjer pa se barakam ne bo možno izogniti sprčo narave dela, tam je potrebno zagotoviti vsaj minimalne standarde človeku primernega prebivanja. Vsako podjetje, ki naseljuje delavce v delavskih domovih ali v provizorijih na gradbiščih, je tudi dolžno organizirati celodnevno prehrano zanje. Ekonomske cene prehrane in stanovanja pa ne bo mogoče uveljaviti vse dotlej, dokler ne bodo ekonomski tudi zaslužki, pristavljajo sindikati. Ali z drugimi besedami povedano: ekonomske cene naj podjetja uveljavijo tedaj, ko bodo osebni dohodki nekvalificiranih delavcev tako visoki, da bodo omogočili normalno življenje.

V zvezi sindikatov Ljubljane

Novo vodstvo mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev v Ljubljani

Delegati sindikalnih organizacij gradbeništva in industrije gradbenega materiala so na II. občnem zboru svojega sindikata izvolili tudi nov mestni odbor. Takoj po zaključku občnega zboru se je sestel 31-članski plenum, ki je vnovič izvolil za predsednika mestnega odbora Staneta Uhana, za tajnika pa Mileta Rakovića; v predsedstvo odbora so bili izvoljeni še tovariši Miro Dražumerić iz podjetja IMP, Jolanda Kramar iz GP Tehnika, Roman Markuš iz podjetja Gradis, Jože Mihevc iz podjetja Instalacija, Desimir Plavšić iz Tehnogradenj, Vitko Roš iz Poslovnega združenja za gradbeništvo in Jernej Urbanija iz podjetja Projekt nizke zgradbe.

Razen članov predsedstva so v plenumu mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev Ljubljana: Štefan Belščak — Slovenija ceste, Ljudmila Dolenc — Tehnika, Franc Gaber — Univerzal, Borut Gaberšek — Tehnika, Ivan Gril — Obnova, Vili Katana — Slovenija ceste, Lado Koseg — Opekarna Črnuče, Anton Kožuh — Termika, Anton Lah — IMP, Jože Lorenčič — Gradis, Peter Mandeljc — Ljubljanske opekarne, Ivan Markič — Megrad, Josip Miškulin — GP Bežigrad, Frane Mrzlikar — Mineral, Alojz Pečan — Tehnika, Jelena Perhavec — Obnova, Stane Plemenitaš — Megrad, Janez Pukl — Vodna skupnost Ljubljana — Sava, Janez Repenšek — Univerzal, Vladimir Rovšnik — Industrijski biro, Anton Saje — Kamin in Jože Vinko — Slovenija ceste.

SINDIKAT IN GRADBENI DELAVCI V TUJINI

Dogovor doma lahko reši težave v tujini

V zvezi s tretjim družbenim dogovorom, ki naj bi uredil medsebojne odnose pri zaposlovanju in izobraževanju gradbenih delavcev, je STANE UHAN, predsednik ljubljanskega Mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev Ljubljane v svojem referatu na II. občnem zboru med drugim dejal:

»Kako pomembno postaja delo gradincev v tujini, naj ponazorim z dvema dejstvom. Z odhodom naših delavcev na delo v tujino so omogočeni normalnejši tržni pogoji doma, po drugi strani pa raste pomen našega delovanja zunaj Jugoslavije, s tem pa narašča tudi devizni priliv. Le-ta postaja nova kvaliteta, saj gradbinci v Sloveniji prispevajo več deviz kot slovenska industrija in so takoj za turizmom...«

SKROMNA POMOČ DRUŽBE

Danes lahko najboljše ocenimo prizadevanja večine naših podjetij za osvajanje novih tržišč v tujini skozi premike v organizaciji, poslovnosti, prilagodljivosti in iznajdljivosti, konkurenčni sposobnosti in v ekonomskih učinkih. In pričamo se lahko, da so naša gradbena podjetja opravila veliko delo, da so v zelo kratkem času premagala velike težave ter se uspešno uveljavila kot poslovni partner najzahtevnejših naročnikov. Z organizacijsko in delovno sposobnostjo ter z učinkovitostjo naših gradbenih delavcev so v tujini izredno zadovoljni in to mora biti spodbuda za nadaljnja prizadevanja za še večji prodor na tuja tržišča.

»Ob tej priložnosti pa velja poudariti, da vprašanju angažiranja gradbeništva v tujini vse-

eno posvečamo premo pozornost. Gradbena podjetja so preveč prepuščena sama sebi, svoji iznajdljivosti in materialni sposobnosti,« je med drugim zapisano v poročilu o delu mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev v Ljubljani. »Družba jim glede na koristi, ki jih ima od njihovega dela v tujini, posveča preskromno pozornost in jim ne nudi ustrezne pomoči.«

Ljubljanska gradbena podjetja so ob koncu minulega leta zaposlovala v tujini — v Zvezi in Demokratični republiki Nemčiji, Belgiji, Avstriji, Holandiji, Libiji in v Iraku — blizu 1500 delavcev, kar predstavlja 10% članstva tega ljubljanskega sindikata. Največ delavcev zaposlujejo v tujini tudi sicer največja ljubljanska gradbena podjetja: Gradis, IMP, Obnova, Slovenija ceste, Tehnika, Termika itd.

ZA ZDAJ SO OSTALI SKLEPI LE NA PAPIRJU

Nekatera neurejena vprašanja in porajajoči se problemi so prisilili sindikat gradincev, s tem pa tudi ljubljanski mestni odbor, da se jim bolj posveti in da aktivno sodeluje pri njihovem razreševanju. Kakor so namreč na eni strani gradbena podjetja izpričala veliko iznajdljivost, prilagodljivost, organizacijsko in delovno sposobnost, tako so na drugi strani razkrila tudi svoje slabosti, ki so v tujini prišle še bolj do izraza. Te slabosti so se najbolj odrazile v zanemarjanju življenjskih in delovnih razmer, kot tudi v omejevanju z ustavo zagotovljenih samoupravnih in političnih pravic delavcev. Zato je sindikat gradincev sprejel naslednja stališča:

- da se organizacija in samoupravljanje v delovnih enotah v inozemstvu uredita s statuti in z drugimi samoupravnimi akti;

- da se zagotovi soodločanje delavcev, ki so na delu v tujini, pri upravljanju celotnega podjetja;

- da se povsod tam, kjer so pogoji, organizirajo sindikalne organizacije;

- da se zagotovi popolna informiranost kolektiva o vseh vprašanjih, ki so povezana z delom v tujini;

- da se da naloga sindikalnim delavcem, ki so na delu v inozemstvu, da pripravijo ustanovne občne zbornice sindikalnih organizacij in izvolijo njihova vodstva;

- da se da naloga vsem vodilnim in vodstvenim delavcem, ki so na gradbiščih v tujini, da organizirajo sestanke z delavci in jih podrobno seznanijo z vprašanji, ki jih zanimajo;

- da podjetja z najrazličnejšimi oblikami ustvarijo čim trdnjše stike z delavci v inozemstvu;

- da se delavcem v tujini zagotovijo osebni dohodki, nastanitve, prehrana, varstvo pri delu in vse druge pravice, ki izvirajo iz delovnega razmerja, na ravni tiste države, v kateri le-ti delajo.

Ta stališča je mestni odbor poslal vsem zainteresiranim sindikalnim organizacijam in vodstvom podjetij. Na razgovorih z vodstvi podjetij in sindikalnih organizacij ni bilo bistvenih pripomb na ta stališča. Toda o tem, kako so se ta stališča uresničevala, se je lahko pričela tudi delegacija mestnega odbora, ko je v oktobru lani obiskala in se pogovarjala z našimi delavci v Zvezi in demokratični Nemčiji. Delegacija je ugotovila, da so sklepi ostali v glavnem na papirju in da se problemi razrešujejo prepočasi. Na teh osnovah spoznanj članov mestnega odbora je mestni odbor ugotovil, da so njegovi sklepi sicer pravilni, da pa jih bo potrebno še razširiti z novimi dogovori z delovnimi kolektivi. Zato v prihodnjem obdobju čakajo ljubljanski mestni odbor novi napor, da bi slednjim uredili težave v zvezi z zaposlovanjem naših delavcev v tujini. K temu pa bo pripomogel prav gotovo tudi že omenjeni dogovor o zaposlovanju gradbenih delavcev, ki je prav zdaj v razpravi.

Iz razprave na II. občnem zboru sindikata gradbenih delavcev Ljubljana

V izredno bogati razpravi na II. občnem zboru sindikata gradbenih delavcev Ljubljane je sodelovalo precejšnje število delegatov. Drug za drugim so opozarjali na tiste bistvene probleme, ki še zmeraj najbolj tarejo gradbene delavce v Ljubljani, zlasti pa tiste v neposredni proizvodnji. Ti problemi zadevajo vrednotenje dela gradbenih delavcev, življenjski standard in delovne razmere, zaposlovanje in izobraževanje gradbenih delavcev. Ker zavoljo omejenega prostora ne moremo objaviti razprav v celoti, jih bomo poskušali približati bralcem v izvlečkih.

Najprej je pozdravil občni zbor predstavnik sindikata gradbenih delavcev v Mariboru tovariš Šket in med drugim dejal: »Ze drugič zaporedoma mi je dana prijetna dolžnost, da se udeležim vašega občnega zboru in da vas v imenu mariborskih gradbenih delavcev tovariško pozdravim. Večkrat se srečujemo, a ne samo na občnih zborih. Letos pozimi sem bil na primer član delegacije, ki je bila v gosteh pri vašem odboru. Ob tej priložnosti smo se pogovarjali o naših skupnih problemih, o skupnih nalogah in o naših izkušnjah. Ugotovili smo, da imamo marsikaj skupnega predvsem glede nerazrešenih problemov tako znotraj sindikalne organizacije kot tudi v posameznih gradbenih delovnih organizacijah v obeh mestih...«

Roman Markuš iz ljubljanskega Gradisa pa se je v razpravi dotaknil samoupravljanja in samoupravnih odnosov ob integracijskih procesih v gradbeništvo: »Pot integracije nas neizbežno vodi do navideznega zmanjševanja moči samoupravljanja,« je dejal, »ker se število neposrednih samoupravljalcev stalno zmanjšuje, medtem ko se število posrednih samoupravljalcev-delavcev — nad katerimi se ta oblast izvršuje — stalno večja. To bi lahko privedlo do centralnega birokratskega samoupravljanja. Rešitev problema samoupravljanja v integriranih gradbenih podjetjih pa je v izoblikovanju kompletnega notranjega sistema samoupravljanja znotraj velikih delovnih organizacij, ki mora biti hkrati human in ekonomsko učinkovit. Centralni delavski sveti naj v prihodnje sklepajo o vprašanjih, ki zadevajo podjetje kot celoto, medtem ko bi o vseh drugih konkretnih vprašanjih odločali posebni organi delavskega samoupravljanja, ki bi obstajali na vseh ravneh organizacijske strukture delovne organizacije. Rešitev je torej decentralizacija samoupravnih pravic...«

Anton Gašperšič iz ljubljanskega podjetja Instalacije je predlagal, da bi se sindikat odločil zavzel in zahteval od gradbenih podjetij točkovanje vseh delovnih mest in tudi točkovanje strokovnosti vsakega posameznega gradbenega delavca, kajti le na ta način bi lahko pravilno ovrednotili njegovo delo in ga za to tudi primerno stimulirali.

O nizkih osebnih dohodkih, zlasti delavcev v neposredni proizvodnji v gradbenem podjetju Tehnograd Ljubljana je govoril delegat iz tega podjetja Desimir Plavšić. »Nizki osebni dohodki in zraven še neurejene življenjske razmere povzročajo mnogo slabe volje med delavci. Zavoljo tega ni prav nič nenavadnega, da smo delavci zahtevali spremembo vodstva, ker sedanjere ni sposobno zagotoviti podjetju trdne prihodnosti...«

Janez Kunčič, prav tako iz Tehnograda, je v razpravi zahteval, da se terenski dodatek, ki ga prejemajo gradbeni delavci, vključi v osebni dohodek. Le tako ne bodo gradbeni delavci prikrajšani pri osebnem dohodku v času bolezenskih in rednih dopustov in seveda, kar je najpomembnejše, pri odmeri pokojnine.

Za Janezom Kunčičem je sodeloval v razpravi Lojze Capuder, predsednik Republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije. Pred delegati je razgrnil osnovna vprašanja, ki so v središču prizadevanj sindikata gradbenih delavcev. Bralce opozarjamo, da bomo zavoljo pomembnosti prizadevanj sindikata gradbenih delavcev Slovenije objavili obširnejši intervju z Lojzom Capudrom v prihodnji številki našega tednika.

Inž. Vladimir Marčeta, tajnik sindikata gradbenih delavcev v Zagrebu je pozdravil občni zbor v imenu gradincev Sarajeva, Skopja, Beograda in Zagreba, katerih predstavniki so tudi prisostvovali občnemu zboru. Nato je spregovoril Milan Dreu iz gradbenega podjetja Tehnika o odnosih tehničnega kadra do delavcev. Med drugim je dejal:

»Iz razgovorov, ki so jih imeli člani predsedstva z delavci v posameznih gradbenih delovnih kolektivih, je razvidno, da odnosi med tehničnim kadrom in delavci v posameznih kolektivih niso najboljši. Delavci namreč menijo, da je čutili med njimi in tehničnimi vodstvi podjetij precejšnja praznina. Ti odnosi so omenjeni v glavnem na dajanju in na sprejemanju nalog in dolžnosti. Po mnenju delavcev bi morali nadrejeni poznati tudi njihove osebne težave, družinske razmere delavcev in se tudi malo bolj poglobiti v razmere, v katerih proizvajalci delajo...«

Jože Mihevc iz ljubljanskega podjetja Instalacije je razpravljal o povezanosti in sodelovanju družbenopolitičnih organizacij v gradbenih podjetjih. Po njegovem mnenju to sodelovanje ni najboljšo. Janez Brezovec se je dotaknil življenjskih in delovnih razmer delavcev v industriji gradbenega materiala, pravzaprav v ljubljanskih opekarneh, kjer tudi sam dela. Dejal je: »Ugotavljamo, da hitra rast gospodarstva v zadnjih dveh letih odpira možnosti še hitrejšega razvoja tudi naše industrije. Sem sodi celoten kompleks nalog od modernizacije proizvodnje do higienske tehnike varstva pri delu, prehranjevanja, nastanitve in izkoriščanja prostega časa tistih delavcev, ki ločeno od svojih družin prebivajo v stanovanjih gospodarskih organizacij. Zavoljo tega ob mehanizaciji ne smemo pozabiti na nenehno izboljševanje življenjskih razmer v zdajšnjih delavskih naseljih. Ne smemo tudi zanemariti programiranja družinske stanovanjske gradnje in namenskega izločanja sredstev v ta namen...«

V OKVIRČKU

Ob ustanovitvi ljubljanskega mestnega odbora sindikata delavcev je bilo v 46 podjetjih gradbene dejavnosti in v 5 podjetjih industrije gradbenega materiala zaposlenih 17.276 delavcev, danes pa dela v teh podjetjih 17.368 delavcev. Največ delavcev je zaposlenih pri gradnjah, in sicer 11.469, nato pri montaži 3.891, v industriji gradbenega materiala 964 delavcev itd.

V celoti se je razpoložljivi dohodek gradbeništva v Ljubljani povečal lani v primerjavi z letom 1966 za 22,5%. Poprečna stopnja rasti razpoložljivega dohodka je v zadnjih dveh letih znašala 10,7%, medtem ko je gospodarstvo kot celota doseglo 6,5% stopnjo porasta, od tega v industriji 1,3% itd.

Podatki devetmesečnega obračuna za minulo leto razkrivajo, da so dosegla podjetja v sektorju gradbeništva do oktobra lani le slabih 60 odstotkov skladov iz minulega leta, zavoljo česar so bili le-ti verjetno za blizu 10% nižji kot prejšnje leto. Podjetja s področja montaže so lani v primerjavi s predlanskim letom dosegla 5 do 10% večjo maso skladov, projekta pa jih je povečala za četrtino.

Poprečni osebni dohodki zaposlenih so v gradbeništvu povečali od 801 N-dinarja v letu 1966 na 1.139 N-dinarjev v minulem letu, v industriji gradbenega materiala pa so se poprečni osebni dohodki zaposlenih povečali od 846 N-dinarjev v letu 1966 na 1.335 N-dinarjev v minulem letu.

AKTIVNOST, OBLIKE IN METODE DELA LJUBLJANSKEGA MESTNEGA ODBORA SINDIKATA GRADBENIH DELAVCEV

Uspehi, ki obvezujejo

V zajetnem poročilu za II. občni zbor sindikata gradbenih delavcev Ljubljane je obširno prikazano dveletno delo ljubljanskega mestnega odbora sindikata gradbenih delavcev

Iz poročila lahko razberemo, da je bilo delo odbora v tem obdobju plodno. Z ustanovitvijo enotnega sindikata gradbenih delavcev Ljubljane pa so bili tudi ustvarjeni vsi pogoji za poglobljeno strokovno delo, za usklajevanje interesov gradbenih podjetij, za izmenjavo izkušenj za oblikovanje enotnejših stališč do aktualnih problemov, za učinkovitejšo akcijo sindikata v podjetjih in za poglobljanje dela sindikalnih organizacij v gradbenih podjetjih Ljubljane.

Tako lahko rečemo, da predstavlja edino senco, ki pada na delo ljubljanskega odbora gradbenih delavcev, to, da se skoraj tretjina članov odbora in predsedstva ni redno udeleževala sej, kar je nedvomno precej oviralo še aktivnejše delovanje odbora.

A ne glede na ta očitek posameznim članom dosedanjega odbora lahko zdaj ugotavljamo, da je mestni odbor sindikata gradbenih delavcev Ljubljane v minulem dveletnem mandatnem obdobju uspešno uveljavljal šte-

vilne nove oblike in metode dela v delovanju sindikatov. Omenimo naj skupne seje predsedstva mestnega odbora in izvršnih odborov sindikalnih organizacij in še posebej skupen sestanek v gradbenem podjetju Tehnika, na katerem so analizirali vzroke za prekinitev dela v tem kolektivu. Izredno uspeši so tudi razgovori, posveti in seminarji za predsednike, tajnike in člane izvršnih odborov sindikalnih organizacij, ki so obravnavali kakih 25 najaktualnejših tem iz našega gospodarskega, družbenopolitičnega, in kulturnega življenja ter samoupravnih odnosov.

Še posebej pa je treba omeniti razgovore članov mestnega odbora v delovnih organizacijah in v delavskih naseljih. Razgovori v delovnih organizacijah so mestni odbor vzpodbudili k temu, da je pospešil svoje delo pri razreševanju problemov v zvezi s terenskimi dodatki, vrednotenjem dela, nelojalno konkurenco in drugim; mestni odbor pa je začel razreševati tudi vprašanja, ki tarejo projektivo.

Iz razgovorov je mestni odbor zajel skupne probleme projektiv in v sodelovanju z republiškim odborom organiziral posvet s predstavnikmi projektantskih organizacij. V razgovorih z delavci v naseljih pa so se člani mestnega odbora seznanili z delovnimi razmerami na gradbiščih, z razmerami v naseljih, s prehrano gradbenih delavcev, z možnostmi rekreacije, oddiha in razvedrila.

Tako ne glede na to, da z vsemi omenjenimi in tudi z drugimi oblikami dela mestni odbor še ni izkoristil vseh možnosti, da vsi problemi gradbenih delavcev še niso in bržčas še dolgo ne bodo razrešeni, danes vendarle lahko rečemo, da je za minulo mandatno dobo značilna poglobljena aktivnost ljubljanskega sindikata gradbenih delavcev. Storjen je bil nov korak v razreševanju problematike gradbeništva in problemov gradbenih delavcev. V tem pa je tudi velika obveznost za bodoče delo in prizadevanje novega vodstva tega ljubljanskega strokovnega sindikata.

DOPIŠNIKI POROČAJO

● RAVNE NA KOROŠKEM

Letos v gradnji 82 stanovanj za tržišče

Tudi v občini Ravne na Koroškem je zadnja leta nazadovala gradnja stanovanj v družbenem sektorju. Letos gradijo v tej koroški občini za trg 82 stanovanj, gradnja katerih bo veljala okrog 6.400.000 din.

Potrebe po stanovanjih so precej večje, vendar pa ni na voljo zadosti denarja za obsežnejšo stanovanjsko gradnjo. Stanovanjsko podjetje gospodari z nad 2800 stanovanjskimi enotami, skupna vrednost stanovanjskega fonda pa znaša okrog 110 milijonov din, vendar ustvari letno komaj okrog 1.250.000 din amortizacije.

Na Ravnah na Koroškem imajo težave tudi zaradi tega, ker nimajo niti občinska skupščina niti delovne organizacije izdelanih programov stanovanjske izgradnje in strukture financiranja, niti še niso uspeli v večji meri vključiti v financiranje stanovanjske izgradnje poslovnih bank in samih interesentov za stanovanja. (vš)

● SLOVENJ GRADEC

Sklad za gospodarske investicije

V skladu za gospodarske investicije bodo letos zbrali v Slovenjem Gradcu okrog 580.000 din, za dodelitev posojil pa bo na voljo blizu 450.000 din.

Za gradnjo vodovoda Šmartno—Turiška vas—Dobrovo bodo najeli iz sklada za gospodarske investicije 350.000 din posojila, za razne manjše intervencije v gospodarstvu pa bo na voljo nekaj nad 90.000 din.

V Slovenjem Gradcu pa se zavzemajo, da bi v doglednem času izdelali predlog programa za angažiranje sredstev sklada za gospodarske investicije za daljše razdobje, seveda pa bodo morali pred izdelavo predloga programa izvedeti, koliko denarja bo v prihodnjih letih v tem skladu. (vš)

● VELENJE

V »Gorenju« 590 prostovoljnih krvodajalcev

V okviru letošnjega tedna Rdečega križa bo v Velenju od 6. do 10. maja velika krvodajalska akcija. Med zaposlenimi v velenjskih delovnih organizacijah vlada veliko zanimanje za prostovoljno oddajo krvi.

V tej pripravljenosti pomagati bližnjemu v nesreči nedvomno prednjači kolektiv Tovarne gospodinjstke opreme »Gorenje« Velenje. Za prostovoljno oddajo krvi se je prijavilo kar 590 zaposlenih, se pravi, da želi prostovoljno oddati kri vsak tretji član kolektiva »Gorenja«.

Veliko prostovoljnih krvodajalcev je tudi med člani delovnega kolektiva Rudnika lignita Velenje ter nekaterih drugih delovnih organizacij za velenjskega območja. Računajo, da bo tokrat oddalo kri najmanj 1300 prostovoljnih dajalcev. (vš)

● SENTJUR

Uspešna integracija

V šentjurski Modji, ki se je nedavno tega spojila s tovarno perila »Toper« v Celju, so v slabih dveh mesecih uspeli povišati osebne dohodke za povprečno 15%. Proizvodnjo so specializirali in tako so se odprle tudi možnosti za zaposlovanje novih delavk. (vš)

SOCIALNO IN PRAVNO VARSTVO NAŠIH DELAVCEV NA TUJEM

ŠIRŠE PODROČJE — VEČJE DOLŽNOSTI!

Nenehni problemi, ki nastajajo pri zaposlovanju naših delavcev v tujini, spodbujajo tudi prizadevanja naših organov za meddržavne sporazume, ki bi bolj podrobno in predvsem dobro urejali način zaposlovanja in pravice naših delavcev v tujini. Jugoslavija ima doslej sklenjene sporazume o zaposlovanju s tremi in konvencije o socialni varnosti s 14 evropskimi državami. V zadnjem času proučujejo možnosti, da bi bolj podrobno uredili vprašanja, ki nastajajo z zaposlovanjem v tujini, tudi z nekaterimi deželami v razvoju, predvsem s tistimi, v katerih se zaposluje večje število naših delavcev. Takšne sporazume o zaposlovanju oziroma socialni varnosti naj bi med drugim sklenili s Tunisom, Libanom, Etiopijo, Gvinejo, Pakistanom itd.

Problemi v zvezi z zaposlovanjem, pravno in socialno varnostjo naših delavcev pa ne nastajajo samo v deželah, s katerimi nimamo sklenjenih sporazumov, temveč tudi tam, kjer so sporazumi sicer sklenjeni, so pa že zastareli in bi jih bilo treba nujno dopolniti in prilagoditi sedanjim pogojem. Nekateri sporazumi vsebujejo številne pomanjkljivosti, zaradi katerih naši delavci ne morejo v celoti in v vsakem primeru uveljavljati svojih pravic. Ugodne sporazume o zaposlovanju, pravni in socialni varnosti ima Jugoslavija zlasti s tistimi državami, ki imajo podobne sisteme socialne varnosti kot mi, to sta zlasti Avstrija in Francija. Problemi pri sklepanju meddržavnih sporazumov pa nastajajo predvsem s tistimi državami, ki imajo drugačne pravne sisteme s tega področja.

Ko so v republiški skupščini člani komisije za vprašanja mednarodnih odnosov in odbora za delo republiškega zbora razpravljali o vprašanih zaposlovanju v tujini, so poudarili, da postajajo ti problemi vedno bolj kompleksni in dolgoročne narave predvsem tudi zaradi tega, ker se čas zaposlitve v tujini čedalje bolj podaljšuje in se del naših delavcev celo spreminja v stalno ekonomsko emigracijo.

Posebej so člani komisije in odbora opozorili na še nerešene probleme s področja zaposlovanja v posameznih deželah. Tako smo v zadnjem času sklenili na primer tri sporazume z ZR Nemčijo, in sicer o zaposlovanju, o odškodnini za primer brezposelnosti in o otroških dodatkih. Vendar je ZR Nemčija doslej ratificirala samo sporazum o zaposlovanju, medtem ko ratifikacije ostalih dveh sporazumov še ni. Zaradi tega so naši delavci prikrajšani za številne pravice, ki izhajajo iz teh dveh sporazumov in ne nazadnje zavlačevanje ratifikacije neugodno vpliva tudi na nadaljnje zaposlovanje naših delavcev v tej deželi. Dopolnjeno konvencijo z Belgijo bo treba čimprej ratificirati, saj je bila sklenjena konvencija pred 10 leti in še ni upoštevala vseh problemov, ki nastajajo z zaposlitvijo naših delavcev v Belgiji. Neurejene so bile predvsem pravice družin naših delavcev, ki so ostale v Jugoslaviji in izplačevanje otroških dodatkov za tiste otroke, ki so ostali v domovini. Razen tega bi bila ratifikacija te konvencije po mnenju članov komisije in odbora zelo koristna za tista naša podjetja, ki v Belgiji zaposlujejo svoje delavce. Po sedanjih ureditvi so namreč ta podjetja lahko le eno leto navezana na jugoslovansko zavarovanje, po poteku tega roka

pa morajo znova zaprositi za dovoljenje belgijske oblasti, kar prav gotovo otežuje njihovo delo.

Pristojni naši organi si prizadevajo, da bi čim prej ratificirali tudi konvencijo s Francijo, ki urejuje pravice do rente za poklicne boleznine (silikoza). Ta konvencija je zelo nujna predvsem za tiste naše delavce, ki so dolga leta delali v francoskih rudnikih in so se posledice tega dela (silikoza) pokazale šele po njihovi vrnitvi v domovino. Po dosežani pravni ureditvi ti delavci z vrnitvijo v domovino izgubijo pravico do datavev francoskega zavarovanja. To je le nekaj problemov, ki še niso urejeni, mimo tega, da je v deželah, kjer še ni sporazuma, problemov, največkrat zelo težkih, še zelo veliko.

VSE VEČ PREKO ZAVODOV ZA ZAPOSLOVANJE

Ugodno so v razpravi v republiški skupščini ocenili tudi dejstvo, da se v zadnjem času čedalje več delavcev zaposluje v tujini organizirano preko zavodov za zaposlovanje. Poudarili so nujnost, da bi morali v Jugoslaviji čim bolj enotno in organizirano reševati vprašanja, ki se pojavljajo z zaposlovanjem v tujini. To pa ni stvar samo hotenja, temveč tudi materialnih sredstev in kadrovskih sposobnosti zavodov za zaposlovanje. Dejstvo je, da smo v lanskem letu namenili le majhno vsoto za potrebe različnih služb, ki naj bi se ukvarjale z zaposlovanjem naših delavcev v tujini, čeprav so naši delavci samo lani poslali v domovino več kot 200 milijonov dolarjev deviznih sredstev. To pa ni tako majhen devizni priliv, ki pa bi se prav gotovo še povečal, če bi zavode za zaposlovanje usposobili tako,

da bi prevzeli skrb nad vsemi problemi, ki nastajajo z zaposlitvijo naših delavcev v tujini, od tega, da jim zaposlitev preskrbijo, do tega, da ščitijo njihove pravice v tujini in končno, da tudi poskrbijo za njihovo ponovno zaposlitev, ko se vrnejo domov. Seveda pa bi morali zavodi za zaposlovanje tudi bolj kot doslej koordinirati svoje delo in predvsem enotno nastopati v tujini.

Mimo zavodov za zaposlovanje imajo seveda svoje dolžnosti za naše delavce na tujem tudi konzularne službe državnega sekretariata za zunanje zadeve, izseljenške matice, ki naj bi prevzele celotno dejavnost z našimi delavci v tujini, ki zadeva njihovo kulturno in prosvetno življenje ter nacionalno povezovanje z domovino ter ne nazadnje tudi sindikati. Po mnenju članov komisije in odbora bi morali v okviru sindikatov organizirati tudi pravno pomoč za naše delavce v tujini. Pomagati bi jim morali, da uspešno uveljavljajo svoje pravice na raznih področjih, ki zadevajo njihovo življenje in delo v tujini. Predvsem pa bi bilo potrebno, da bi sindikati naše delavce že pred odhodom v tujino bolj podrobno in celovito seznanili z njihovimi pravicami in z različnimi dokumenti in listinami, ki jih potrebujejo v tujini.

NI SPODBUDE ZA UVOZ DEVIZ

Končno ostanejo še številni nerešeni problemi, ki zadevajo bančno poslovanje, carinsko politiko in podobno. Člani komisije za vprašanja mednarodnih odnosov in odbora za delo republiškega zbora so se zavzeli za to, da bi s premijami in drugače spodbujali »uvoz deviznih sredstev« naših delav-

cev v domovino podobno, kot stimuliramo blagovni izvoz. Glede carinske politike sta se v razpravi izoblikovala dva predloga, ki bi pripomogla k reševanju vprašanj na tem področju. Sistem carin bi bilo treba prilagoditi potrebam naših delavcev v tujini tako, da bi lahko brezcarinsko uvozili v domovino proizvodna in druga sredstva, ki bi jih potrebovali pri razvijanju različnih obrtnih in uslužnostnih dejavnosti. Razen tega pa bi bilo treba urediti brezcarinski uvoz vseh tistih predmetov, ki so jih naši delavci potrebovali pri svojem gospodinjstvu (pohištvo, gospodinjstki aparati) ter na ta način spodbujati vračanje naših delavcev v domovino, saj mnogokrat predstavljajo visoke carine za te predmete tudi oviro za povratek v domovino.

Vsekakor pa bi bilo treba ustrezno spremeniti tudi nekatere naše pravne predpise in pravno ureditev prilagoditi potrebam naših delavcev v tujini zlasti na tistih področjih, ki so najbolj povezana z zaposlovanjem v tujini. To pa so predvsem zdravstvo, invalidsko in pokojninsko zavarovanje. Koristno bi bilo, da bi ob kompleksnem pravnem urejanju zdravstvenega in drugih področij upoštevali z novimi zakoni oziroma predpisi tudi probleme naših delavcev v tujini, ki nastajajo zaradi neustrezne pravne ureditve doma. -ar.

Ob zaključku redakcije

Člani predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije so na zadnji seji razpravljali o napotkih za izpolnitve organizacije in delovnih metod sindikalnih organizacij oziroma vodstev, ki jih je pripravila organizacijsko kadrovska komisija RO. Razen tega so obravnavali rezultate javne razprave o katalogu nekaterih osnov in meril za vrednotenje dela v družbenih dejavnostih ter zakonodajne spremembe na področju šolstva. Na seji predsedstva so pregledali tudi bistvene probleme s področja družbenih dejavnosti, o katerih bi bilo primerno posebej obvestiti novoizvoljeno republiško skupščino. Podrobno o seji predsedstva bomo poročali v prihodnji številki Delavske enotnosti.

ekskluzivni model —
plašči in obleke modnih
barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis
Ljubljana—Maribor—Ostjeka

● OBISK PRI NAŠIH DELAVCIH V ŠVICI ● OBISK PRI NAŠIH DELAVCIH V ŠVICI ● OBISK PRI NAŠIH DELAVCIH V ŠVICI ● OBISK PRI NAŠIH DELAVCIH V ŠVICI

JUGOSLOVANSKI KLUBI V TUJINI Federacije v malem?

V Švici dela od 12 do 14 tisoč Jugoslovancev. Od teh jih je baje desetina Slovencev; največ jih je v »slovenski koloniji« v Amriswilu ob Bodenskem jezeru, kjer jih živi strnjeno nekaj nad sto. V Jugoslovanskem klubu, ki je ne dolgo tega imel v Zürichu letno skupščino — udeležil sem se je kot predstavnik Slovenske izseljenške matice — je včlanjenih nekaj nad tisoč naših delavcev. Čeprav zajema klub formalno le slabo desetino Jugoslovancev, je vendar poleg verskih združenj (slovenska in hrvaška katoliška misija) edina organizacija, ki skrbi za njihovo kulturno življenje in nacionalno povezanost in ki je začela razvijati tudi nekatere oblike solidarnostne pomoči članom (v primeru smrti) ter reševati probleme v zvezi z zaposlitvijo in bivanjem naših ljudi v Švici.

Pa še nekaj, preko kluba lahko naši delavci tudi bolj učinkovito opozarjajo domovino na vse številne neurejene pomanjkljivosti v zvezi z delom v tujini. Zavedati se je namreč treba, da zaposlovanje v tujini ni romantika, ki se izživlja v sentimentalnih zvokih domače narodne glasbe, ki jo od časa do časa posredujejo razne domače kulturne in polkulturne skupine. To je business, posel, kupčija. In tako moramo to zaposlovanje tudi obravnavati in v tem smislu reševati probleme, ki v zvezi z njim nastajajo. V tem je, mislim, bistvena razlika od starih izseljencev, ki so z domovino obdržali predvsem čustvene vezi, vse druge probleme pa rešujejo v glavnem sami.

Čeprav je bilo o tem že dosti napisanega, bom še enkrat opozoril na nekatere splošne stvari, ki sem jih zabeležil ob opazovanju razmer v Švici, večinoma pa zadevajo zaposlovanje v tujini v celoti.

JUGOSLOVANSKI ALI...?

Odirati dilemo o tem, kaj je prvo: ali narodna ali državna pripadnost, ni samo politično zgrešena primerjava, temveč v tujini tudi nima nobene praktične vrednosti. Ko gre za stvari, katerih reševanje ali urejanje je v zvezi s pripadnostjo državi, nihče ne bo spraševal, iz katere republike izhaja posamezni delavec, še manj pa je pri tem važno, kateri zavod za zaposlovanje je sklepal pogodbe s tujimi delodajalci. V vsakem takem in podobnem pri-

meru bodo našega delavca obravnavali kot Jugoslavnca. Prav nič se ne bodo ozirali na to, ali smo pri nas doma uredili stvari ali ne, ali imamo ustrezno organizacijo ali ne itd. Za vsakega tujca bo pomembno le to, kar je bilo sprejeto in urejeno v okviru države SFRJ, ki je v tem primeru edini subjekt mednarodnega prava. Zato je razumljivo, da bodo naše delavce, ne glede na to, od kod prihajajo, jemali kot Jugoslovane in nič drugače.

Po drugi strani je jasno, da so naši delavci »kot Jugoslovani« deležni lahko največje in najbolj učinkovite zaščite v vseh tistih primerih, kjer je le-ta odvisna od dejavnosti in obveznosti, ki jih sprejema jugoslovanska federacija. Kajti le zveza lahko sklepa meddržavne sporazume tudi s področji, ki zadevajo zaposlovanje v tujini. Ona ima v rokah konzularno in druge službe, ki so pomembne pri reševanju problemov v zvezi z zaposlovanjem v tujini. Zato je povsem jasno, da moramo v vseh teh primerih dosledno nastopati kot Jugoslovani ter enotno reševati vse probleme. Vsako prizadevanje v nasprotni smeri le vodeni, ne pa krepi našo organizirano zmožnost nasproti tujini.

VSAK PO SVOJE

Opaziti pa je, da si nekateri tudi v tujini po svoje razlagajo jugoslovansko oziroma pojem Jugoslovane. Na letni skupščini Jugoslovanskega kluba v Švici je bilo na primer zelo dosti govora o tem, da bi bilo nujno otroke že od malega vzgajati v materinem jeziku in v ljubezni do domovine, da bi bilo nujno v ta namen ustanovljati otroške vrte itd.

Toda v istem krogu so prišle na dan tudi zaprašene teze iz polpreteklega dobe o odnosih med jugoslovanskimi narodi oziroma o enakopravnosti naših jezikov. Neki »intelektualec« je zelo vehementno zagovarjal že znano hegemonistično zamisel, da »zaradi administrativnih stroškov«, na primer, »ne bi imelo smisla, da bi statut Jugoslovanskega kluba tiskali v vseh jugoslovanskih jezikih in v nemščini, ampak naj bi ga izdali samo v uradnem jeziku jugoslovanske vlade — to je v srbohrvaščini«.

Večina teh in podobnih stališč je, upajmo, posledica zelo slabe

informiranosti o razmerah v domovini, zlasti o uspehih pri urejanju odnosov med jugoslovanskimi narodi v okviru federacije. Zato moramo del krivde prevzeti tudi nase. Ali smo naše ljudi v tujini stalno in podrobno informirali o vseh družbeno ekonomskih in političnih premikih pri nas ali pa smo jih prepustili, da si sami od sebe, na podlagi informacij, ustvarijo sodbo o razmerah v svoji domovini? Toda čeprav so takšna mišljenja last le ozkega kroga ljudi, jih bo nujno treba temeljito spremljati in proučevati ter strpno postopoma reševati zaplete, ki zaradi njih nastajajo, da se ne bi razrasla v širše nacionalne probleme.

FEDERACIJE V MALEM

Povsem pravilno je, da je »jugoslovansko« edini odgovor na nacionalistične separacijske pojave med našimi delavci v tujini. V Švici se je to dogodilo v hrvaški narodnosti skupini v Baslu, ki je ustanovila svoj klub »Croatia«. Prav tako je pohvale vredno, da v organizacijah naših delavcev v tujini krepijo zavest državne pripadnosti, patriotizma in narodno povezanost z domovino. Edino koristno je tudi, če enotno nastopajo vselej takrat, ko gre za skupne probleme vseh Jugoslovancev.

Vendar bi bilo zelo škodljivo za celotno jugoslovansko skupnost v tujini, če bi s temi prizadevanji zašli v drugo skrajnost. Kaj kmalu bi se napreč znali v vodah pretiranega nacionalizma ali celo šovinizma in hegemonizma. Zato jim moramo od doma pomagati, da bodo Jugoslovani v tujini šli pri notranjem življenju v svojih organizacijah v korak, če že ne pred urejanjem odnosov na nacionalnem področju doma. Pomagati jim moramo, da bodo jugoslovanski klubi v tujini postali federacija v malem, ki bodo ob skupnem reševanju nekaterih problemov razvijali pri svojem delu nacionalne, kulturne in druge značilnosti vsakega od jugoslovanskih narodov posebej.

V tem bo njihova moč. Le tako bodo klubi postali privlačno in nujno potrebno zbirališče za slehernega delavca v tujini. Pa ne samo to, le na ta način bo moč v danih razmerah najbolj učinkovito preprečevati separatistične nacionalistične pojave in jemati tla pod nogami nam sovražnim elementom, ki na tem gradijo svojo akcijo.

Žal pa je, kolikor je znano, Jugoslovanski klub v Zürichu zaenkrat edini, ki je — zaradi izredne delavnosti in vztrajnosti posameznikov — začel v praksi uveljavljati enakopravnost jezikov vseh jugoslovanskih narodov. Odpori posameznikov, ki so se ob tem pojavili, pa kažejo, koliko potrpljenja in delavnosti je potrebno, da bomo to načelo v življenju povsem uveljavili.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)
SILVO DEVETAK

Na 10 cicero

KOPER

S pomočjo obalnega sindikalnega sveta Koper sta sindikalni organizaciji tovarne Tomos Koper in Delamaris Izola organizirali 1. maja delavski piknik na Socerbu, ki je bil že pred drugo svetovno vojno znan kot shajališče tržaških in primorskih delavcev. Delavski shod je v imenu tržaških delavcev pozdravil tudi generalni sekretar CGIL iz Trsta Arturo Calabria. Predsednik sindikalne organizacije Tomos Stojan Kurent pa je v svojem uvodnem govoru med drugim dejal, naj bi Socerbo ponovno postal simbol medsebojnega prijateljstva in razumevanja med delovnimi ljudmi z obeh strani meje. Da je ta tradicija ponovno oživela, pričča velik obisk delavcev na prireditvi, na kateri so sodelovale tudi kulturne skupine z obalnega območja.

ŠKOFJA LOKA

Na vrtu gradu v Škofji Loki bo 4. julija veselo, saj se bo okrog 5000 ljudi udeležilo 14. tradicionalnega izseljenškega piknika, ki ga pripravljata občinska skupščina in slovenska izseljenška matica. Pokrovitelj prireditve je Kreditna banka in hranilnica iz Ljubljane.

Napredek sloni na kadrih

»Napredka, kot ga terja današnji čas in prihodnji razvoj, ni mogoče doseči brez zadostnega števila strokovnjakov.«

Tako je dejal VINKO BOHINC, šef kadrovskega oddelka v mariborski Metalni, ko smo se pomenkovali o sedanjem gospodarskem položaju in o nadaljnji proizvodni in ekonomski poti njihovega podjetja.

Za Metalno je značilno, da že več let posveča veliko pozornost kadrovski politiki. Doslej so zaposlili veliko število ljudi z višjo in visoko izobrazbo in ob pomoči starejših, izkušenih strokovnjakov izpolnili diplomante tehnične smeri, ki uživajo v domačem podjetju in drugih, kjer so se zaposlili, zaradi uspešnega dela velik ugled. Kljub temu pa imajo težave zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov, čeprav so v tej ugledni tovarni že leta na tečaj odprta vrata za mnoge diplomante višjih in visokih šol, še posebno za ekonomiste, strojne in gradbene inženirje. Kje so torej vzroki, da se vsi našeti strokovnjaki ogibajo Metalni? O tem pravi Vinko Bohinc: »Ne ogibajo se le Metalne, ampak Maribora,

ki pač ni republiško središče; diplomanti ostajajo tam, kjer so se šolali.«

Odgovor ni iz trte zvit.

»Lani, prav tako pa tudi letos, smo obiskali vse ljubljanske fakultete.« nadaljuje tovariš Bohinc. »S takimi neposrednimi kontakti in z novim sistemom nagrajevanja v podjetju, ki visoko ceni izobrazbo in strokovno delo, smo želeli privabiti mlade diplomante. Na naše razpise pa se ni odzval niti en kandidat z ekonomsko, strojno ali gradbeno fakulteto. Razpise smo ponavljali in po zadnjem razpisu se je prijavil en sam kandidat. Ze leta 1969 smo razpisali 51 mest za pripravnike. Z velikim prizadevanjem nam je uspelo v letu 1967-68 vključiti 54 mladih ljudi z višjo in srednješolsko izobrazbo in med njimi le 6 s fakultetno izobrazbo.«

Na svojem primeru so v Metalni poudarili: vidite, da se Mariborčani ne potegujemo zato, da bi bili videti bolj velenestni, ampak za to, da bi si izšolali doma dovolj višje in visoko strokovnega kadra in ga navezali na Maribor. Dokaz, da je le tako mogoče

uspešno izobraževati in zaposlovati strokovnjake, imamo. Višje šole, ki so se pred leti odprle v Mariboru, so izobrazile že lepo število zelo sposobnih kadrov in kar je najvažnejše, diplomanti teh šol se večinoma zaposlujejo v mariborski industriji. Nekaj podobnega si lahko obetamo od prvih diplomantov novih mariborskih visokih šol.

Veliko boljše kot nekdanj pa so razmere pri zaposlovanju kvalificiranih delavcev, čeprav kdaj pa kdaj tudi tu nastanejo vrzeli. Kronični problem so varilci. Nekateri zadnji ukrepi pa obetajo tudi tu ugodne spremembe.

»V Industrijsko kovinarski šoli izobražujemo med drugim tudi konstrukcijske ključavničarje,« pravi Vinko Bohinc. »Nekateri med njimi v zadnjem letniku dodatno izobrazimo za varilski poklic. Tako se ti učenci po končanem šolanju lahko zaposlijo kot konstrukcijski ključavničarji-varilci. Doslej smo varilce priučevali. Težave pa so nastopile, ko je varilec obolel in brez kvalifikacije ni bilo kam zaposliti. Z novo obliko izobraževanja na IKS seveda

ne bo težav pri iskanju novega delovnega mesta.«

V mariborski Metalni pa smo zadeli še na naslednje kadrovske zanimivosti. Kot je povedal Vinko Bohinc, zaposlujejo v njihovem podjetju nekvalificirane delavce le s popolno osnovno šolo. Osnovni razlog za tako poostren kriterij je v tem: z osnovnošolsko izobrazbo je mogoče delavca prekvalificirati, na primer ko iz zdravstvenih razlogov ne more več opravljati dotedanjega dela. Takemu človeku je potrebno pomagati, ga usposobiti za novo delovno mesto in mu poleg ustreznega dela ohraniti tudi enako raven osebnih dohodkov. Drug tak razlog, zakaj v Metalni sprejemajo na delo le delavce s popolno osnovno šolo, pa je v tem, da vidijo le tako možnost zagotoviti delavcu perspektivo v podjetju. Vedno ne more ostati nekvalificiran delavec, ampak mu je potrebno pomagati na boljše s pridobivanjem ustrezne kvalifikacije. Le-to pa je mogoče doseči le, če imajo delavci osnovno izobrazbo, na kateri je mogoče graditi naprej.

A. V.

Prva nagrada v Kranj

Med več sto rešitvami križanke, ki je bila objavljena v prvomajski številki Delavske enotnosti, je komisija, v kateri so bile Vera Brečelnik, Silva Gorjan in Milena Kuret, kot predsednica komisije, v sredo, 7. maja ob 12. uri izžrebala naslednje reševalce:

1. nagrado v znesku 200 N-din prejme Ludvik GLAVAC, Kranj, Planina 13;

2. nagrado v znesku 100 N-din prejme Peter SRAJ, Beltinci 348;

6.—10. nagrado po 10 N-din prejmejo: Majda TRILAR, Kranj, Škofjeloška 50, Ljuba MANTEL, Dobrna 3a pri Celju, Miha URANJEK, Griže, Migojnica 45.

6.—10. nagrado po 10 N-din prejmejo: Vilma ROŠ, Trbovlje, Keršičeva c. 23 a, Majda KENDA, Modrej 29, p. Most na Soči, Borut HAJNRIH, Ljubljana, Moškričeva 35, Miro Stalovsky, Ljubljana, Česnikova 23, Janez SVEGELJ, Lenčence 18, p. Golinik.

Izžrebancem bomo nagrade poslali po pošti.

Pravilna rešitev nagradne križanke DE:

Vodoravno: Gorenjska, Koriolan, ose, park, JP, plahta, Lemur, ki, kan, to, tebe, RS, stonoge, Kobariid, aksiom, sejnina, LS, nrvnost, Merimec, Jaro, rop, Ik, Ajd, košare, oda, PN, ako, BT, Stari, AI, pas, podolit, Ozark, reta, anemona, last, ar, Taras, JD, Ta, tir, Zodiak, Eskimi, meja, NSU, renta, kalvinec, Ita, etil, ral, RAI, kali, teletina, kap, DT, Noe, Toni, Kugy, La, E, Edison, Ares, lani, Edi, Julius, Aragonec, Trenta, SKOJ, Ra, aiu.

Opomba uredništva: V križanko se nam je vrnila tehnična napaka in je izostal tekst vprašanja v polju v 13. vrsti. Iz polja vodoravno je bila vrisana puščica. Vprašanje bi se moralo glasiti: gorovje v ZDA, odgovor pa: OZARK. Upoštevali smo rešitve, pri katerih so reševalci pustili sporno polje prazno in izpustili pri odgovoru črko v drugem polju. Vsem reševalcem se oprostamo za neljubo napako, hkrati pa jih obveščamo, da bomo naslednjo nagradno križanko objavili v številki, ki bo izšla ob dnevu republike.

PRIPRAVE NA LETOVANJE ZASAVSKIH DELOVNIH LJUDI

Za daljšo sezono

Lani so bila zelo redka podjetja v Zasavju, ki so odprla svoje počitniške domove pred 1. junijem. Izjeme so bili rudniki, ki so začeli letno sezono 15. maja in nekatere druge delovne organizacije. Značilno pa je da imajo hrastniški steklarji odprt svoj dom v Bohinju vse leto, torej poleti in pozimi. Čeprav dom ni polno izkoriščen, se je bivanje v tem delu Gorenjske močno priklopilo vsem tistim delavcem tega podjetja, ki imajo radi dober zrak in — mir. Najbolj pogosti obiskovalci pa so mladi prizvajalci, ki pozimi radi smučajo.

Čeprav se ni moč zanesljivo povedati, koliko delovnih ljudi iz Zasavja bo letos letovalo, nekatera znamenja vendar kažejo, da se utegne število letovalcev, v primerjavi z lanskim letom povečati. Deloma zato, ker so lani v hrastniški steklarni kupili še en počitniški dom blizu Portoroža in ne nazadnje zavoljo tega, ker so nekatera podjetja izločila iz ostanka dohodka za leto 1968 nekoliko več denarja za te namene. Med prvimi, ki so izdvojili sredstva za letovanje, so bili zasavski premogovniki. Na zasedanju centralnega delavskega sveta tega podjetja so namreč izdvojili za letošnje letovanje in za nadomestila za prevoze na počitnice 110 milijonov S-din. Vendar bodo do nadomestila za prevoze in regrese v počitniških domovih na Rabu, v Crikvenici in drugod upravičeni samo tisti, ki bodo dejansko šli na dopust. Iz tega izhaja ugotovitev, da so sredstva namenska, torej za oddih delavcev tega podjetja. S tem želijo pri zasavskih premogovnikih doseči, da bi kar največ rudarjev preživelo vsaj deset dni bodisi ob morju ali v planinah. Kajti, če kdo, potem so rudarji upravičeni do oddiha. Zanimivo je tudi to, da je osrednji delavski svet izločil iz ostanka dohodka 10 milijonov S-din za dejavnost sindikalnega rudniškega odbora zasavskih premogovnikov, z željo, da jih uporabi za pomoč mladinskim aktivom vseh treh rudnikov, za organizacijo proslav ob 3. juliju — prazniku rudarjev in kot pomoč za letovanje vseh tistih svojih članov, ki imajo nizke osebne dohodke in številne družine.

Kot smo zvedeli, so tudi v nekaterih ostalih delovnih organizacijah po sprejemanju zaključnih računov gospodarjenja za preteklo leto in po razporeditvi ostanka dohodka na sklade na-

menili precej sredstev za organizacijo letošnjega letovanja. S sredstvi bodo razpolagale osnovne organizacije sindikata, ponekod pa imajo posebne upravne odbore počitniških skupnosti, ki

imajo na skrbi organizacijo in sploh vse, kar je v zvezi z dopusti, rekreacijo oziroma letovanjem svojih članov.

-m-

Ali veste...

...da je v vsej državi, kjer je bil lansko leto porast življenjskih stroškov nekaj manjši kot v Sloveniji, za januar izračunan večji dvig povečanja, namreč na indeks 106,8 in je zato tudi letošnji januar za 7,6 % višji kot v lanskem januarju. Hrana se je bolj podražila kot v Sloveniji, čeprav ima država kot celota mnogo močnejše kmetijstvo, industrijski izdelki v vsej državi ni dosegla ne lani ne letos januarja takega povečanja proizvodnje kot Slovenija;

...da primerjava povečanja osebnih dohodkov in življenjskih stroškov v Sloveniji pokaže, da je zrasla realna vrednost osebnih dohodkov za 4 %. To je večje povečanje, kakor je bilo od leta 1966 na 1967, ko je bil odstotek povečanja 3,4;

...da je bilo v letu 1948 v državi 59.495 oseb z visokošolsko izobrazbo, to je 3,77 na tisoč prebivalcev, medtem ko jih je bilo v Sloveniji 7445 ali 5,35 na tisoč prebivalcev. Nato se je začelo hitro naraščanje, vsako leto po 8 %, tako da je bilo ob popisu leta 1953 takih oseb v državi 80.605 ali 4,76 na tisoč prebivalcev, od tega v Sloveniji 9660 ali 6,59 na tisoč ljudi. V letu 1961 je to število spet mnogo večje, kajti šele po letu 1953 se je začel pravi porast, ki je bil v tem času letno po 25 %. V vsej državi so pri tem popisu l. 1961 našli 196.872 oseb z visokošolsko izobrazbo, to je 10,60 na tisoč prebivalcev; v Sloveniji so bile ustrezne številke 20.383 ali 12,81 na tisoč. Ker dajo podatke o strukturi prebivalstva po izobrazbi le splošni popisi prebivalstva in bo prihodnji popis leta 1971, so podatki iz leta 1961 zadnji zanesljivi rezultati;

...da je v osmih letih — od začetka leta 1961 do začetka letošnjega leta — diplomiralo v vsej državi 201.161 študentov, od tega v Sloveniji 20.853. Če to število prištejemo k po-

PORTRETI IN SREČANJA

Po vegastih stopnicah sem prišel v glavno, malce utesnjeno pisarno Dimnikarskega podjetja Ptuj.

Udo Nendl to pot prav nič ni bil podoben dimnikarju. Gladko obrit in skrbno počesnan je v lepi zeleni obleki končal z rokami na hrbtu po pisarni gor in dol. Kar iz rokava mi je stresal podatke o svojem dolgoletnem življenju med dimnikarji in težavah svojega poklica:

»Dimnikarski poklic je na moč svojevrsten... Po svoje je tudi lep. Kot vsako delo. Je pester in poln dinamike. Zdaj si tu, zdaj tam...«

»Pa imate vseeno težave z naraščanjem, kot so mi povedali v Ptujju?« prekinem svojega sogovornika, ki je sedaj že vrsto let direktor tega Dimnikarskega podjetja.

»Joj, pa še kakšne! Ljudje nočejo in nočejo za dimnikarje. Človek je pri tem delu namreč vedno umazan, tak hodi po cestah in iz hiše v hišo, osebni dohodek pa ni tak, da bi vlekel.

Odkar mora imeti tudi dimnikar končano osemletko, se

od deset do dvanajst ur dnevno, v nasprotnem primeru ne bi bilo kos svojim obsežnim nalogam. Res pa je tudi, da je v poletnih mesecih delovni dan dimnikarja nekoliko krajši.

»Naše delo je naporno, v marsikaterem pogledu pa tudi nezdravo...« mi je dalje razlagal Nendl, ki se niti za hip ni ustavil. Neutrudno je namreč koračil po svoji pisarni sem in tja. Med pripovedovanjem se je nekajkrat veselo nasmejal. Vsekakor je moral biti človek vesele narave, ki je znal tudi težave obrniti tako, da so bile v hipu videti mnogo manjše. »Poglejte, v laški obleki — plašč ali kaj podobnega je za naše delo neprimerno — smo izpostavljeni nizkim temperaturam, dežju, vetru, snegu in s tem nenehni možnost, da zbolimo. Zato so v našem poklicu tudi tako pogoste poklicne bolezni. Dimnikarje mučijo revma, išias, kronični prehladi, bolezni dihal, pa tudi kožne bolezni...«

Znano je, da dimnikarji kljub napornemu terenskem delu še danes nimajo beneficirane delovne dobe. Zvezna gospodarska zbornica je sicer že potrdila zahtevo po beneficiranem delovnem stažu, prav tako se republiški sindikati zavzemajo za to, a kljub vsemu veljajo za dimnikarje še vedno isti predpisi glede delovne dobe, kot za veliko večino zaposlenih.

Glede pomanjkanja delavcev je danes ptujsko Dimnikarsko podjetje skorajda brez moči. Tudi gospodarska reforma, po kateri je popraševanje po zaposlitvi močno naraslo, ni izboljšala razmer. Dimnikarski poklic je ostal nezanimiv, pa tudi fluktuacija tu ni upadla. Dimnikarji so bežali v druge poklice, nekateri pa čez mejo v sosedno Avstrijo, kjer je danes njihovo delo bolj cenjeno.

»Svoj problem bomo lahko rešili le z višjimi osebnimi dohodki. Možnosti, da zaslužimo za svoje delo več kot doslej, pa bomo dobili šele takrat, ko se bomo lahko poslužili ekonomskih cen za svoje storitve. Z administrativnimi cenami pa zlepa ne bomo prišli na zeleno vejo...« mi je zagotovil Udo Nendl.

Ali ne bo več dimnikarjev?

je število fantov, ki se odločijo za dimnikarski poklic, še bolj skrčilo. Če že imajo mladi ljudje osem razredov osnovne šole, potem po navadi mislijo na vse kaj drugega, kot pa na to, da bi se odločili za črno obleko. V Ptujju bi lahko na primer vzeli to leto kar deset vajencev. Pa še lepe nagrade bi jim nudili, vendar takih z dokončano osemletko, ki bi se lotili dimnikarskega poklica, enostavno ni bilo...»

Direktor Udo Nendl, ki se kljub svojemu položaju še vedno pogosto zasuče med dimnikarje — v podjetju ima namreč premalo delavcev, spoznava, da danes ljudem ne diši več težko in umazano terensko delo. Povedal mi je tudi, da mora imeti dimnikar sedaj potrebno kvalifikacijo. Šola trajata šest mesecev, učna doba pa dve leti. Po opravljenih izpitih dobi kandidat naslov kvalificiranega dimnikarja.

inles OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
ribnica KREDIT

LAMO 06-N
najboljši mali krmni motor v Evropi

Kje je moč?

Ne le priložnostni, tudi politični ocenjevalci naše gospodarske rasti v letih reforme po navadi sklenejo svoje govore na temo: »Kje smo in kaj moramo storiti, da bi šli hitreje naprej«, s trditvijo, da prehaja vse več ekonomskih pristojnosti države na gospodarstvo, če že ne »v roke našega neposrednega proizvajalca«.

Namen takšnega ocenjevanja »decentralizacije centraliziranih sredstev in pristojnosti« je sicer prosoben: vlti »našim delovnim ljudem« zaupanje v uspeh reforme in s tem pospešiti uresničevanje njenih ciljev — vendar pa bi ne smel opravičevati netočnih trditvev. Se ob vsakem napihovanju proizvodnih rezultatov se je namreč izkazalo, da je prej jemalo vero v našo ekonomsko politiko, kot pa vlivalo upanje v njen uspeh in spodzigovalo našo delovno vlogo. Tokrat pa nam lahko propagandni optimizem še bolj škodi, saj smo pri uresničevanju reforme prehodili šele pol poti. Če bi zdaj samozadovoljno prekrižali roke in začeli počivati na namišljenih lovorikah, bi lahko reforma zašla v resno krizo. Zato je treba resno povedati, da ni vse zlato, kar se načelno svetli.

Poglejmo samo nekaj statističnih podatkov, ki pričajo, da se delež gospodarstva pri razpolaganju s presežkom dela v letih reforme ni povečal, marveč se, nasprotno, celo zmanjšuje:

● delež podjetij v presežku dela leta 1964 je znašal 25,6 %, 1965. leta 31,3 %, 1966. leta 34,3 %. Že leta 1967 pa je spet zdrknil na 27,7 %.

● gospodarske organizacije so sodelovale v investicijah v osnovna sredstva 1964. leta s 25,9, 1965. leta z 28,9, 1966. leta z 39,3, 1967. leta z 32,6, v prvih desetih mesecih 1968. leta pa z 31,9 %. To pomeni, da razširjena reprodukcija še ni glavna skrb delovnih organizacij, ampak zunanjih dejavnikov. To je jasno razvidno tudi iz deleža bank: le-te so

leta 1964 sodelovale v investicijah z 31,4 %, v prvih desetih mesecih 1968. leta pa že s 46,6 %. Tudi delež federacije pri investiranju se je v tem času povečal od 6,8 na 8,7 %.

● odplačevanje anuitet prav tako zmanjšuje reproduktivno sposobnost podjetij. Leta 1967 je znašal poslovni sklad jugoslovanskega gospodarstva 5.846.000.000 N-dinarjev, obveznosti v anuitetah pa štiri milijarde 764.000.000 N-dinarjev. Toda lani so odplačila anuitet znašala že 5.365.000.000 N-din, za kar je šel tudi del amortizacije v znesku 385 milijonov N-dinarjev.

Ti podatki navajajo na sklep, da ima naše gospodarstvo za financiranje svojega razvoja v lasti samo tretjino »delnic« vsakoletnega družbenega premoženja, ne pa večine — kaj šele 70 %, kar smo pred leti napovedovali! Če bi bili naši denarni zavodi »last« gospodarstva, kar pa niso, saj gospodarstvo nima odločilnega vpliva na gospodarjenje z bančnimi sredstvi, bi bila moč gospodarstva povsem drugačnaka, kot je zdaj. Razen tega je naše gospodarstvo tudi prezaščeno, kar spet hromi njegovo proizvodno sposobnost in poslovno veljavo. Vse to so netipična dejstva, ki jih z optimističnimi ocenami našega razvoja pač ni mogoče omiliti, kaj šele spremeniti.

A kako jih je mogoče spreminiti?

Predlog ni originalen, slišali smo ga namreč že na IX. kongresu ZKJ, glasi pa se: gospodarstvo moramo razbremeniti vseh tistih materialnih obveznosti, ki niso družbeno nujne, denimo s pomočjo odprave obresti na poslovni sklad, z olajšavami pri vračanju trajnih obratnih sredstev, morda bi gospodarstvo celo kazalo v celoti prepustiti obratni kapital in z drugimi podobnimi ukrepi, ki je z njimi mogoče povečevati ekonomsko moč gospodarstva.

VINKO BLATNIK

● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC

NA VRSTI JE STANDARD

Lesno industrijsko in trgovsko podjetje »LES« iz Ptuja je zgradilo novo avtomatsko žago

Načrte za rekonstrukcijo ali boljše za gradnjo nove sodobne avtomatske žage v Rogoznici pri Ptujem so v ptujskem podjetju »Lesu« izdelali že pred leti. »Kot pa ste se lahko sami prepričali, smo letos zaključili z rekonstrukcijo oziroma z gradnjo nove avtomatske žage«, nam je dejal direktor finančnega sektorja v tem podjetju. S prvim majem je nova žaga začela redno obratovati. Njena zmogljivost bo ob polni obremenitvi tudi več kot 16.000 kubičnih metrov razreza hlodovine na leto. To je nekaj več, kot zdaj dajejo gozdovi na našem alimentacijskem območju in bomo zato morali nakupovati hlodovino tudi na drugih gozdnih območjih v Sloveniji, na Hrvaškem, v Bosni in drugod.

Celotna rekonstrukcija je veljala podjetje 3.560.000 N-dinarjev. Od tega so v banki najeli 2.720.000 N-dinarjev kredita za dobo petih let, preostala sredstva pa so za rekonstrukcijo in modernizacijo prigrisodarili sami. To je bila kar precej težka naloga, saj so bili osebni dohodki delavcev mnogo manjši, kot pa bi bili, če ne bi gradili. Vendar v podjetju »LES« drugačne izbire niso imeli.

V ptujskem lesnoindustrijskem in trgovskem podjetju »LES« je danes zaposlenih 230 delavcev, od tega dela v obratu v Apačah 83 in na žagi v Rogoznici 66 delavcev.

Povedati moramo tudi to, da se podjetje LES še vedno tudi ukvarja s trgovino, predvsem s prodajo najrazličnejšega materiala in kuriva na področju občine Ptuj in deloma v bližini hrvaških krajev.

»Z žagarsko dejavnostjo in s trgovino je naše podjetje v bruto prometu doseglo veliko povečanje«, nadaljuje direktor finančnega sektorja tovariš Cižerman. »Leta 1953. je znašal bruto produkt našega podjetja komaj 2,7 milijona N-dinarjev, danes pa že več kot 25 milijonov N-dinarjev...«

Ptujsko podjetje »LES« več kot 80 % žaganega lesa izvozi; polovico na Vzhod in pol na Zahod. Na Zahod izvažajo les preko posrednikov, največ preko Exportdruva iz Zagreba in sicer v Italijo, Francijo in deloma Anglijo. Na Vzhod pa »LES« izvažajo v Sovjetsko zvezo, Poljsko, v Vzhodno Nemčijo in drugam.

Kljub temu, da so lani dosegli v podjetju »LES« velik promet, dohodek le ni bil tolikšen, kot so pričakovali. Mislili so, da bodo do konca leta naložili na sklade blizu milijon N-dinarjev, a so jih le 400.000. Zastarelost strojev je naredila svoje...

»Se dobro, da je bilo tako,« pojasnjuje direktor finančnega sektorja. »Letos, ko bo že več kot pol leta tekla proizvodnja v novi žagi, pa si obetamo boljše čase. Planirali smo, da bomo ob koncu leta razdelili na sklade blizu 1,6 milijona N-dinarjev. Teh sredstev ne potrebujemo samo za odplačevanje anuitet, marveč tudi za rekonstrukcijo skladišča žaganega lesa in ne nazadnje za izboljšanje standarda naših delavcev. Mnogi so še brez stanovanja, mnogi si še ne morejo privoščiti dopusta, kot bi bilo treba. Da, na vse to mislimo, ko si začetujemo nove proizvodne načrte.«

M. Z.

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hitler, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin, za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo;
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;
- za tuje kupce je v hiši menjalnica.

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka, Kidričeva ulica 1 a

S POSVETA O CESTNEM PREVOZNIŠTVU NA GOSPODARSKI ZBORNICI SRS

Namesto polovičnih rešitev celovita ureditev

Pripravljajo se ustanovitve republiškega poslovnega združenja cestno transportnih podjetij. Le-ta čutijo potrebo po usklajevanju dela zlasti pri tovornem prometu, ki je lani komaj še ostal na meji rentabilnosti. V potniškem prometu se je namreč medsebojno sodelovanje tako obneslo, da je ta dejavnost visoko akumulativna in ne glede na slabe ekonomske rezultate tovornega prometa povečuje reprodukcijsko sposobnost cestno transportnih podjetij.

Po mnenju cestno transportnih podjetij in njihovih poslovnih združenj pa s samorganiziranjem te dejavnosti še ne bo urejen cestni transport, v katerem se zasebno prevozištvu vedno bolj bohoti in slabi dejavnost družbenega sektorja predvsem zato, ker je privilegirano.

Zasebni prevozniki zatrjujejo, da so družbena transportna podjetja privilegirana, enako zavzeto pa družbeni sektor dokazuje nasprotno. Na posvetu, ki ga je sklical pristojni organ Gospodarske zbornice SRS, so predstavniki cestno transportnih podjetij in njihovih poslovnih združenj pripisali lanske neugodne gospodarske rezultate v cestnem tovornem prometu predvsem slabšim pogojem poslovanja, kot jih imajo zasebni prevozniki. Razmere pa se po njihovem mnenju utegnejo še poslabšati, če bodo zasebniki še naprej privilegirani.

Čemu smejo zasebni prevozniki uvažati komercialna vozila, družbeni pa ne? Uvozni režim naj bo za vse enak. Čemu privilegiranje zasebnikov pri nakupu nafte, v davčni politiki in pri kazenskih sankcijah? Zahteve po izenačitvi zasebnega prevozištva z družbenim niso nove, ostale pa so le na papirju, čeprav različnih gospodarskih in poslovnih pogojev nikakor ni mogoče spraviti v sklad z našim družbenim sistemom.

Kakih 50 predpisov, ki zadevajo cestni promet, kaže dopolniti, da bo cestni promet bolj urejen, obenem pa bo potrebno razčistiti nekatera sistemska vprašanja.

ZAKAJ OBČINSKE SKUPŠČINE PRIPRAJO OČI?

Po veljavnem zakonu o cestnem prometu smejo zasebni prevozniki uporabljati le 2-tonska tovorna vozila. Kasneje je bil zakon dopoljen z določilom, po katerem smejo družbene organizacije in skupnosti zasebnikom dovoliti uporabo 5-tonskih vozil celo za prevoze izven sosednje občine. To pooblastilo občinske skupščine širokosrčno izkoriščajo, kajti s krepitvijo zasebnega prevozištva se povečuje tudi dohodek komunne oziroma proračunska sredstva. Razvoj te dejavnosti podpirajo še z davčno politiko, čeprav jim je znano, da z manjšimi davki krepke konkurenčnost zasebnega sektorja v škodo družbenega. Ta socialistična anomalija je pogojena z vedno večjim prenosom

nalog in dolžnosti na občine, medtem ko se družbena sredstva niso temu ustrezno decentralizirala.

Da občinska inšpekcijska služba ob takšnih razmerah ne more biti učinkovita, je razumljivo. Posledica tega: izmed 3000 do 4000 zasebnih komercialnih vozil v zasebni lasti jih ima samo 1700 dovoljenje za javni prevoz, uporabljajo pa se vsa. Organi javne varnosti namreč nimajo predpisa, po katerem ne bi smeli registrirati vseh vozil zasebnih prevoznikov, četudi so, denimo, 25-tonska in četudi zakon o cestnem prometu dovoljuje zasebnikom uporabljati le vozila z majhno tonažo.

Z močno republiško inšpekcijsko službo bi se izigravanje predpisov v zasebnem sektorju cestnega transporta zmanjšalo, žal pa sta za nadzor pooblaščenca samo dva inšpektorja, ki pri najboljši volji ne moreta držati v šahu na tisoče zasebnih tovornjakov. Vendar — če že ugotovimo prekršek, so kazni za

zasebnike veliko blažje kot za podjetja...

NUJNA JE DRUŽBENA INTERVENCIJA PRI UREJANJU CESTNEGA PREVOZNIŠTVA

V vseh evropskih državah z družbeno intervencijo urejajo celoten transport in usmerjajo njegov razvoj. Pri tem točno opredelijo vlogo železnice in cestnih transportnih podjetij na osnovi ekonomskih kriterijev. V Veliki Britaniji je, na primer, cestni transport nacionaliziran, v številnih drugih državah uporabljajo sistem licenc in z njim varujejo racionalno izkoriščanje prevoznega parka, v Zahodni Nemčiji opravlja to vlogo enotno poslovno združenje, v katerem lastniki vozil o ničemer ne odločajo sami, ampak se podrejajo skupnim interesom, le pri nas pa vlada v tem stihija. Doleg se družbena cestno prevoznika podjetja uspevala predvsem na račun neurejenega tarifnega sistema železnic, točneje rečeno,

zavoljo dragih prevozov na dolgih relacijah. Toda železnice nameravajo to slabost odpraviti. Kaj tedaj z družbenim transportnim parkom, ki ga je na krajših relacijah zasebno prevozištvu domala izpodrinilo konkurenčnimi cenami?

Vsa ta vprašanja zahtevajo kompleksno proučitev transporta, jasno opredelitev vloge posameznih zvrsti v skupnem razvojnem konceptu, ki naj bi ga podpirala zakonodaja. V tem konceptu je mesto tudi za zasebno prevozištvu, vendar mora biti poprej natanko določen odnos med njim in družbenim prevozištvom.

Na posvetu, o katerem poročamo, je bilo slišati različne predloge. Nekateri so menili, naj bi zasebno prevozištvu omejevali kot doslej pri tonaži vozil, drugi pri prevoznih poteh, nekdo bi se zadovoljil zgolj z izenačenimi poslovnimi pogoji na osnovi poenotene zakonodaje; glede na naš družbeni sistem pa je prevladovalo mnenje, naj bi se zasebno prevozištvu uporabljalo le za drobne usluge, smotrno razvoj cestnega prevozištva pa naj bi zagotovili z uvedbo licenc.

Predvidoma bo SZDL o vprašanju cestnega transporta — družbenega in zasebnega — sklicala široko posvetovanje, ki naj bi to dejavnost obravnavalo z ekonomskega, socialnega in vseh drugih družbeno pomembnih vidikov, mimo tega pa strokovnjaki iz Gospodarske zbornice že zbirajo dokumentacijo o položaju družbenega in zasebnega prevozištva ter analizirajo vzroke velike ekspanzije zasebnega prevozištva in navedenja v družbenem tovornem prometu.

Tako temeljita proučitev razmer v cestnem prevozištvu bo nedvomno solidna osnova za kompleksno urejanje problemov in za smotrno načrtovanje nadaljnega razvoja vseh transportnih dejavnosti preko ustrežnejše in popolnejše zakonodaje, prilagojene sprejetim stališčem.

MARIOLA KOBAL

Na zanesljivi poti

V zadnjih nekaj letih se je kolektiv tovarne JUB v Dolu pri Ljubljani povečal za enkrat, bruto dohodek tovarne pa je porasel za sedemkrat

Kemična industrija Dol pri Ljubljani ali na kratko JUB — pod to kratico je danes tovarna najbolj znana — je doživela v zgodovini svojega obstoja marsikatero spremembo in preživela tudi marsikatero krizo. Kako tudi ne, saj v Dolu izdelujejo zemeljske barve že od leta 1830 dalje, kar pomeni, da bo tovarna prihodnje leto dopolnila svoje 140. leto. Med krizami pa naj na tem mestu omenimo le tisto, ki jo je JUB preživljal takoj po letu 1960. Notranji nesporazumi so namreč takrat pripeljali kolektiv v Dolu pri Ljubljani tako daleč, da je bila tovarna že na robu propada.

Na srečo so odločni posegi občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij zamegljene odnose razbistрили. Delovni kolektiv pa se je z novim vodstvom na čelu kmalu vnovič trdno postavil na svoje noge in se v razmeroma kratkem obdobju prerinil med naše najuspešnejše gospodarske organizacije.

Kemična industrija Dol pri Ljubljani danes z uspehom proizvaja suhe barve, znane Juboflor barve ter disperzijske izdelke, kot so Jubocolor barve, plastični omet in disperzijski kit. Dalje proizvaja JUB tudi lepila, lužila, najrazličnejše kite, polnila in izdelke za avtomobilsko industrijo. Tovarna pripravlja za trg tudi nove izdelke: omenimo naj le Egojubost, to je kit za hitro lepljenje kovinskih in lesenih okvirov; ta nov proizvod, ki ga bo moč dobiti na našem trgu še v maju letos, bo izdelovala tovarna JUB v koope-

raciji s poslovnimi partnerji iz Nemčije.

Izdelki Kemične industrije Dol pri Ljubljani so danes visoko cenjeni doma in na tujem. Odlikujejo jih predvsem kvaliteta in dostopne cene, ki se kljub vedno višjim stroškom za nabavo reprodukcijskih materialov že dolgo niso spremenile.

Trud, ki ga vlagajo strokovnjaki v tej delovni organizaciji v proizvodnjo in razširitev proizvodnega programa, se torej lepo obrestuje.

Dolski kolektiv šteje danes komaj 117 zaposlenih, kljub temu pa so dosegli lani bruto promet v vrednosti 15 milijonov N-dinarjev. To vsekakor ni malo, če pomislimo, da je znašal še leta 1960 le 2 milijona N-dinarjev.

Pri enkrat večjem številu zaposlenih je torej narasel v minulih osmih letih bruto dohodek kar za 7-krat!

Seveda pa se tudi v Dolu proizvajalci bore s številnimi problemi. Med najtežavnejše uvrščajo pomanjkanje prostorov in neprimernost prostorov za moderno organizacijo dela in uvajanje sodobnih tehnoloških postopkov. Zato se delavci v tej tovarni že več let odpovedujejo višjim osebnim dohodkom; želijo namreč ustvariti toliko skladov, da bodo lahko izvedli nujno potrebne investicije v nove proizvodne prostore. Ko smo jih pred dnevi obiskali, so nam zatrčili, da bodo prav kmalu rešili to svoje najbolj pereče vprašanje. Po vsej verjetnosti še v letošnjem letu. U.

OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA KREDIT

ribnica

Ste slišali...

...da je začel indeks življenjskih stroškov, ki je bil leta 1967 in v prvi polovici minulega leta precej ustaljen, v drugi polovici leta 1968 naraščati. To vidimo iz podatkov za januar letos, ko so bili življenjski stroški za 5,7 % večji, kot je bilo povprečje za lansko leto in za 7 % večji, kot so bili lanskega januarja. Ker so v vsem lanskem letu za 5,4 % večji kot leto prej, letos je pa že januar nad takim indeksom v primerjavi dveh zaporednih let, pri tem je pa januar navadno najcenejši mesec v letu, je videti, da bo letošnje povečanje cen večje, če jih ne bomo zaustavili;

BODOČNOST NAŠE KOVINSKE INDUSTRIJE

Več konkurenčnega prepriha!

Sedanje podobe slovenske kovinske industrije nismo nič kaj veseli, saj povezuje veliko majhnih podjetij, ki imajo skoraj vsa obsežna, zelo pestra proizvodna programa; vse to pa seveda onemogoča uvedbo modernih tehnoloških postopkov in modernizacijo proizvodnih naprav. Na velikoserijsko proizvodnjo v tej gospodarski panogi torej za zdaj še ni mogoče misliti. Pa v prihodnosti? Vsekakor — če bomo modernizirali proizvodne procese z uvedbo specializiranih strojev ter tudi našo kovinsko industrijo vključili v mednarodno delitev dela. Takšna odločitev je celo nujen pogoj za obstanek mnogih podjetij, ki jim danes »še kar dobro gre«, a če ne bodo ujeta koraka z razvojem tehnike in tehnologije v razvitem svetu, ne bodo več dolgo živel.

Oglejmo si to trditev ob primerih. Kakor je znano, dela v motorni industriji skoraj četrtina zaposlenih v kovinski strojni, TAM, Tomos in IMV pa predstavljajo osnovo tovrstne proizvodnje. Razen teh podjetij še številna druga proizvajajo različna specialna vozila, prikolice in avto-dvigala, kot na primer Avtomontaža, Vozila Nova Gorica, Itas, Indos in Tovarna železniških vozil »Boris Kidričič«. Kot kooperanti, ki pretežno del svoje proizvodnje dobavljajo motorni industriji, pa se pojavljajo na našem trgu Avtooprema, Belt in EMO s posebnim obratom.

zahtevnejša železniška vozila, kot so vagoni-hladilniki. S to proizvodnjo se je podjetje lepo uveljavilo tudi v inozemstvu; za TAM pa proizvajata Tovarna železniških vozil avtomobilske karoserije. Vendar ni izgledov, da bi bilo mogoče proizvodnjo železniških specialnih vozil znatno povečati. Druge remontne delavnice železniških vozil v Novi Gorici, Dobovi, Ljubljani in v Ptujju bodo tudi v bodoče opravljale manjša popravila. Podjetja za elektrifikacijo prog, za obnovo tirnega materiala ter za avtomatizacijo prog pa so bolj servisnega značaja in nimajo možnosti za hitrejši razvoj.

Največ »nereda« pa je v kovinski industriji pri proizvodnji polizdelkov, orodja, kovinske

galanterije in drugih drobnih izdelkov. Kakih 30 podjetij, ki štejejo po večini do 300 zaposlenih, proizvajajo zelo veliko artiklov, na primer kovano orodje, utenzilije, različne galanterijske proizvode, armature, okovje in žične izdelke ter vijake. Proizvodnja posameznih podjetij je omejena ponavadi na nekaj vrst izdelkov, toda še vedno je zelo široka. Razvoj teh podjetij bo moral v prihodnje kreniti po poti specializacije, modernizacije ter avtomatizacije proizvodnje, če se hočejo obdržati na tržišču. Orodje bi bilo mogoče izdelovati tako, da bi večje tovarne razširile orodjarne prek lastnih potreb in jih specializirale, denimo za tiskanje liv, kovaška orodja, orodja za izdelke iz plastičnih mas itd., se pravi, začele naj bi specializirati proizvodnjo. Orodjarne bi morale imeti za to, razumljivo, tudi lastne konstrukcijske biroje.

Že iz samega opisa razdrobljenosti naše kovinske industrije in kratkoročnosti razvojnih programov podjetij, ki jih povezuje, sledi, da se gospodarsko in poslovno ne bo postavila na nogo, če se bo še naprej zapirala v republiške ali celo v občinske meje. Gospodarsko jo lahko okrepi in s tem ohrani v življenju le več konkurenčnega prepriha domačega, predvsem pa tujega izvora. V. B.

Z OBISKA V PTUJSKEM PODJETJU ZA POPRAVILO VOZ ZDRUŽENEGA ŽELEZNIŠKEGA TRANSPORTNEGA PODJETJA LJUBLJANA

Prihodnost je v modernizaciji

Kot vse delovne skupnosti Zdrženega železniškega transportnega podjetja Ljubljana želijo tudi ptujski železničarji, da bi železnica nudila svojim potnikom kar največ ugodja in da bi lahko zagotovila kakovitef prevoz od proizvajalca do potrošnika

»V minulih letih smo veliko govorili, še bolj pa smo na lastni koži občutili, da zaostajamo za razvojem gospodarstva, da v železnico in njen tehnični razvoj premalo vlagamo, skratka, da smo del najbolj zastarele železnice v Evropi.« nam je dejal Anton Valentin, direktor ptujškega Podjetja za popravilo voz Zdrženega železniškega transportnega podjetja Ljubljana ob našem nedavnem obisku. »Po drugi strani pa je tudi res, da je bila pot do samoupravljanja na železnici razmeroma dolga. Prav tako je bila dolga pot do vključevanja te panoge prometa v gospodarstvo. Tako se je na primer samoupravni sistem polno uveljavil na železnici šele pred nedavnim, ko so železniška transportna podjetja dobila bistvene elemente ploslovne politike, to je določanje cen svojim storitvam in delitev dohodka ter začela samostojno gospodariti. Že sama po sebi je reforma razkrila nove probleme: ne le da je zahtevala od nas veliko več poslovnosti, temveč smo se ob vse hitrejšem razvoju cestnega prometa srečavali iz meseca v mesec z ostrejšo konkurenco.

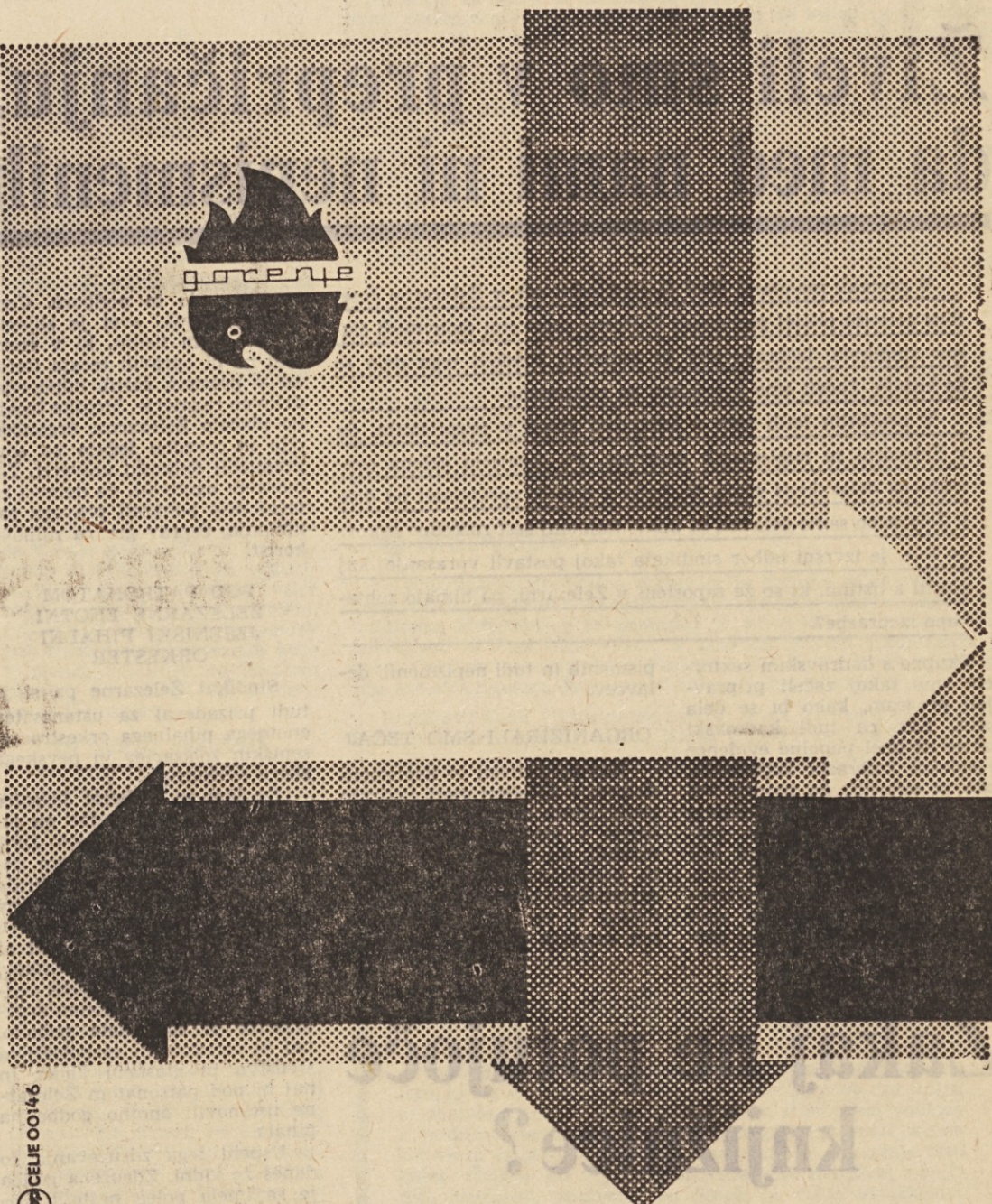
S tem pa, da usluge železniško-transportnih podjetij zaostajajo za storitvami, ki jih nudijo

druga transportna podjetja, se železničarji nočejo sprijazniti. Dobro vedo, da je njihova rešitev edinole v modernizaciji, v tem, da poskrbijo za večjo udobnost potovanj, za cenejšo in v vsakem pogledu za bolj kakovitne prevozne storitve.

»Zato je danes moto vseh naših prizadevanj modernizacija.« Železničarji si danes z vsemi močmi prizadevamo, da bi čimprej modernizirali železniške proge, signalne in varnostne naprave, vagonne in vlečno službo. Obenem želimo usposobiti svoje obrate tako, da bomo lahko kar najbolj kakovitno vzdrževali to, kar imamo.

Približno s temi besedami je direktor ptujškega Podjetja za popravilo voz Zdrženega železniškega transportnega podjetja Ljubljana označil generalni plan podjetja.

Železničarji v Ptujju, kot vse delovne skupnosti Zdrženega železniškega transportnega podjetja Ljubljana, si namreč želijo, da bi železnica nudila potnikom kar največ ugodja in da bi lahko zagotovila kakovitef prevoz od proizvajalca do potrošnika.

PO SLEDI GORENJA

Vaša priložnost
Brez odlašanja sledite izdelkom Gorenje. Sodelujte v tej nagradni igri. Pošljite na naslov tovarne razglednico svojega kraja. Na razglednico napišite poleg svojega naslova številko garancijskega lista izdelka Gorenje, ki ga imate. Če izdelka nimate, pa četudi ga ne nameravate kupiti, pošljite samo razglednico s svojim naslovom na.

gorenje TOVARNA GOSPODINJSKE OPREME VELENJE (PO SLEDI GORENJA)

V RUDNIKU KANIŽARICA:

Za sto let premoga in dela

Za črnomaljsko občino je Rudnik Kanižarica velikega pomena, pravi inž. Gido Rozman, direktor rudnika. Vsak brezposeln domačin najde tam kruh, če le hoče. V rudniku dela kakih 60 Bosancev in precej Hrvatov, ker Belokranjcev ne dobe. V prihodnje bo še večja možnost za zaposlovanje v rudniku, saj se bo letna proizvodnja predvidoma povečala s 150.000 ton na 300.000 ton.

SIJAJNI USPEHI V ZADNJIH LETIH

Podatek, da Kanižarica že od 1961. leta zaposluje samo 300 do 310 delavcev, malo pove. Rudnik je namreč od 1961. leta, ko se je govorilo o njegovi likvidaciji, podvojil proizvodnjo. V mehanizaciji notranjega transporta se je celo izenačil z velenjskim in prekosil vse druge, boljše osebne dohodke imajo pa samo velenjski in kočevski rudarji, čeprav kolektiv veliko investira v rudnik. Kolektivno poprečje osebnih dohodkov se je v teh letih povzpelo z 220 N-dinarjev na 1150 N-dinarjev.

Samozavestno zrejo črnomaljski rudarji tudi v prihodnost. Z jamskimi raziskavami so namreč ugotovili, da vsaj še sto let ne bodo v takšnih težavah kot senovski in kočevski rudarji; ki so ležišča premoga domala izčrpali. Po likvidaciji teh dveh rudnikov seveda pričakujejo povečano povpraševanje po črnomaljskem premogu in boljše poslovne uspehe, ki jih zdaj zmanjšujejo večji transportni stroški, kot jih imajo nekateri konkurenti. V Kočevju go železniški tiri speljani prav do separacije, medtem ko mora rud-

nik Kanižarica s kamioni prevažati premog na železniško postajo, oddaljeno kaka 2 kilometra.

Letno rudnik poveča produktivnost poprečno za 10 do 15%, lani pa se je dvignila kar za 24% z uvedbo 3 transporterjev za premog in z izboljšanjem odkopnih metod, ki pa se rudniškim strokovnjakom še vedno ne zde tako dognane, da jih ne bi bilo mogoče izpopolniti.

IZ NIČ NI NIČ

Prvi hip se moraš začuditi razmeroma veliki fluktuaciji v tem rudniku, ki je mimo delovnih razmer in osebnih dohodkov uredil tudi stimulacijo za stalnost pri delu. Delavec, ki je 20 let zaposlen v Kanižarici, dobi mesečno 200 N-dinarjev dodatka na stalnost. Struktura zaposlenih pa več pove o vzrokih fluktuacije. Komaj 20% rudarjev je proletarcev, vsi drugi so polproletarci, večidel iz oddaljenejših krajev in iz drugih republik, ki se življenjsko niso primorani podrediti strogi delovni disciplini. Sicer pa rudnik zapuščajo predvsem tisti, ki spomladi pridejo, jeseni pa se vračajo v svoje kraje. Če domačinov ne dobi, je rudnik primor-

ran zaposliti pač nestalne prišleke. Fluktuacije pa vodstvo ne namerava zmanjšati s popuščanjem pri disciplini. Stroga delovna disciplina je pogoj za varno delo in začetni porast produktivnosti. Končno pa je rudarjem in njihovim družinam v prid ta delovna strogost. Ob varnem delu se živi in zdravi vračajo iz jame, s povečevanjem produktivnosti pa rastejo tudi osebni dohodki in možnosti za hitrejšo urejanje stanovanjskih vprašanj, ki še mnoge teže.

LETOS BO TREBA POŠTENO PLJUNITI V ROKE

Po proizvodnem programu za letošnje leto naj bi izkopali 135.000 ton premoga, naročil pa je že za 155.000 ton, kar govori o povečanih prodajnih možnostih in zahteva pridno delo. V prvem četrtletju so črnomaljski rudarji znatno presegle proizvodni načrt z izkopom 41.000 ton premoga, niso pa bili ob sobotah prosti kot bodo poleti. Pošteno bo treba še pljuniti v roke med delom.

Rudniško vodstvo bi rado rudarjem pomagalo ne le z mehanizacijo in z boljšimi odkopnimi metodami, ampak tudi s toplimi malicami. Sprašuje se pa, kako. Rudar malica, kadar mu delo dovoljuje. Toplih malic zato ni mogoče razvažati po jami, pač pa bi lahko vsak rudar pred odhodom na delo dobil topel obrok in ga vzel s seboj, če bi bile primerne termalne posode naprodaj. Pa jih nikjer ne dobijo.

MARIOLA KOBAL

POHIŠTVO

Iesnina

Spalnice, dnevne sobe, kuhinje, stoli, fotelji, kavci, omare vseh vrst, pisarniško, gostinsko in šolsko pohištvo, stično in rustikalno pohištvo

Superavtomatični orodja, hladilniki in štedilniki znamke NAONIS

Neuničljiva iglana najlonska obloga za vsak pod TAPISOM SOMMER

Poslovalnice v Sloveniji: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Murska Sobota, Zalec in ostale poslovalnice v vseh večjih mestih Jugoslavije

CENTRALA: LJUBLJANA, TITOVA 81

Živeli smo v prepričanju, da med nami ni nepismenih

V pretekli mandadni dobi je sindikalni odbor Železarne Jesenice posvetil precej pozornosti kulturno-prosvetni dejavnosti članov sindikata, izobraževalni in kulturni. Plodovi tega dela se že kažejo. Začeli smo s tečajem za nepismene.

V prejšnjih letih smo v kolektivu živeli v prepričanju, da v Železarni ni nepismenih delavcev. Po sprejetju sklepa centralnega delavskega sveta, da bodo v bodoče sprejemali na delo v Železarno samo delavce, ki imajo najmanj šest razredov osnovne šole, je izvršni odbor sindikata takoj postavil vprašanje: kaj storiti s tistimi, ki so že zaposleni v Železarni, pa nimajo zahtevane izobrazbe?

Skupno s kadrovskim sektorjem smo takoj začeli pripravljati program, kako bi se dela lotili. Ker pa tudi kadrovski sektor ni imel popolne evidence o splošni izobrazbi zaposlenih, smo se odločili, da morajo vsi tisti, ki v svoji kartoteki nimajo vpisane šolske izobrazbe, prinesiti spričevalo o osnovni šoli ali pa se morajo udeležiti testiranja oziroma preizkusa pismenosti. Pri tem preizkusu smo ugotovili, da imamo precej pol-

pismenih in tudi nepismenih delavcev.

ORGANIZIRALI SMO TEČAJ

Ker polpismeni in nepismeni delavci v določeni meri zavirajo proizvodnjo in tudi težko sodelujejo v samoupravljanju, smo sklenili, da bomo za nepismene in polpismene člane kolektiva organizirali tečaj. Ta akcija sindikata je pri vseh samoupravnih organih naletela na polno

razumevanje in podporo. Centralni delavski svet je sklenil, da bo vsem tistim, ki v enem letu ne bi opravili tečaja (tečaj bo v prostem času), odpovedal delovno razmerje. Stroške tečaja bo plačala Železarna, organizacija in izvedbo tečaja pa smo prepustili delavski univerzi. Zal moramo ugotoviti, da delavci za tečaj niso pokazali pravega zanimanja, čeprav gre za njihovo korist.

POD PATRONATOM ŽELEZARNE ENOTNI JESENISKI PIHALNI ORKESTER

Sindikata Železarne pa si je tudi prizadeval za ustanovitev enotnega pihalnega orkestra jeseniških železarjev in pevskega zbora »Jeklar«.

Do lani so v občini Jesenice delovale kar štiri godbe na pihala, in sicer pod okriljem DPD Svobod. Seveda je njihovo dejavnost v glavnem financirala Železarna. Ker pa je Železarna dala vsako leto manj sredstev za te dejavnosti in ker tudi ni bilo dovolj dobrih glasbenikov, je kvaliteta teh štirih godb vedno bolj padala. Sindikalna organizacija je zato dala pobudo, naj bi osredotočili razpoložljiva sredstva in glasbeni kader in naj bi pod patronatom Železarne ustanovili enotno godbo na pihala.

Uspehi tega združevanja so danes že vidni. Združena godba je že imela poleg nešteti nastopov na proslavah svoj lastni celovečerni koncert. Dvorana je bila trikrat razprodana. Pihalni orkester pripravlja zdaj že drugi koncertni večer, s katerim bo začela proslava ob stoletnici Železarne Jesenice.

PETDESETČLANSKI »JEKLAR«

Pred leti so delavci Jeklarne ustanovili petnajstčlanski pevski zbor, ki je kmalu privabil tudi

Navdušenje

Foto Agnič

Zakaj ne potujoče knjižnice?

V Litiji so sklenili zavzeti se za uresničitev štirih osnovnih predlogov za potujoče kulturnega življenja v občini, za katere so zavzela občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij Litija.

Da bi mladino pritegnili v kulturno življenje, bi bilo nujno najti čimprej ustrezen prostor, kjer bi lahko deloval klub. Litijška mladina zdaj nima nobenih pogojev združevanja, če pa bi imeli v Litiji klub, bi mladina lahko v njem interesno sodelovala in bi se po tej poti lahko začela vključevati v delo kulturnih društev in skupin, ki v Litiji delujejo.

Denar, ki ga prejema občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij za potrebe kulturne tvornosti, je zelo pičlo odmerjen. Ne glede na to pa se zveza zavzema za zelo racionalno potrošnjo denarja, ki ga občina namenja za kulturo. Zato pred-

hala prenehati delovati, ker ni osnovnega denarja. Godba, ki je živo prisotna v kulturnem življenju občine, saj so imeli samo lani 29 nastopov, ne bi smela nehati delovati. Sklenili so, da bodo ansamblu omogočili tistih 20.000 din, ki jih nujno potrebuje za nakup opreme, not in stroške nastopanja.

M. V.

Manj imaš — raje daš

»Manj imaš — raje daš,« pravijo Metličani in pri tem gotovo mislijo na tiste občine, bogatejše od njih, kjer samoprispevek ni popularen ali pa so ga celo zavrnili, tako kot na primer v Mariboru.

V metliški občini namreč ni kanalizacije, ne vodovoda, ne vrtca, ne ceste brez samoprispevka. Zaposleni občani ga dajejo v denarju, nekateri kmetje pa v živem delu.

Ivan Zele, ravnatelj osemletke v Metliki, je ponosen na svoje soobčane:

»Deset let že vzdržujem otroške vrtce s samoprispevkom, kljub temu pa je pred dvema letoma 90 odstotkov občanov izglasovalo ob referendumu še samoprispevek za novo šolo.«

V metliški občini so osebni dohodki daleč pod slovenskim povprečjem, zato je prostovoljno prikrajševanje občanov za napredek komunne in za varstvo ter sodobno šolanje njihovih otrok tembolj pohvalno.

Če so metliški občani zasebno uvidevni do skupnih potreb, seveda tudi kot samoupravljavci v svojih podjetjih niso drugačni. Belokranjska

trikotaja industrije Beti, konfekcijsko podjetje Komet in obrat Novoteksa so pred tremi leti prispevali 500.000 din (5 milij. starih din) za gradnjo nove šole v Metliki, letos pa obljublajo — skupaj z nekaterimi manjšimi gospodarskimi organizacijami 200 do 250.000 din, medtem ko bo tovarna Beti, kjer so zaposlene večidel žene, letos prispevala še za gradnjo svojega otroškega vrtca 150 tisoč din.

Družno metliški občani skrbijo tudi za šolanje mladine. V Metliki ni srednjih ne višjih in visokih šol, strokovnjake pa Bela krajina kravato potrebuje, da bi ji pomagali čimprej iz gošpodarske zaostalosti. Toda samo internatski

delavce drugih obratov. Sindikat je zato sklenil, da bo ta pevski zbor do obletnice Železarne povečal na petdeset pevcev Železarne, pod imenom »Jeklar«. Zbor je že skoraj tako velik, kot je bil zamišljen. Tako povečan je že nastopil na dan žena in pripravil tudi nastop za radiotelevizijo. Pripravlja pa se tudi na gostovanje v Avstriji, ki ga za mesec maj organizirajo občinski sindikalni svet Jesenice in sindikati iz Beljaka.

KULTURNO SREČANJE SLOVENSkih ŽELEZARJEV

Tudi novi tovarniški odbor sindikata bo s svojo komisijo za kulturno-prosvetno dejavnost nadaljeval začeto delo. Poizkušal pa bo tudi organizirati povezovanje kulturnih skupin vseh treh slovenskih železarjev. Če nam bo to uspelo, bomo lahko čez leto že govorili o kulturno-prosvetnih srečanjih slovenskih železarjev, tako kot danes govorimo o športnih srečanjih, ki imajo že pravo tradicijo.

STANE TORKAR

Iz republiške izobraževalne skupnosti

Povečan prispevek poklicni šoli pri Železarni Jesenice

Po sklepu, sprejetem na skupščini skupnosti, bo letos izvršni odbor RIS sofinanciral dejavnost šol pri gospodarskih organizacijah v višini 50% stroškov za osnovno dejavnost, ostalih 50% pa bodo prispevale delovne organizacije same.

Javnosti so znane težave, v katerih je Jeseniška Železarna. Za sanacijo težkega stanja bodo potrebni skupni napor, predvsem delovne organizacije same, pa tudi občine, republike in zveze.

Železarna, ki ima svojo poklicno šolo, je pred kratkim naslovila na izvršni odbor RIS zahtevo, naj bi v smislu skupnih sanacijskih naporov tudi RIS letos v celoti prevzel financiranje njihove šole. Po nadaljnjih razgovorih je Železarna svojo prvotno zahtevo umaknila. Dosežen je bil obojestranski sporazum, da bo RIS letos financiral to šolo v višini 65% stroškov za osnovno dejavnost, kar je zgornja meja, ki jo določa sklep RIS o financiranju šol pri delovnih organizacijah v letu 1969.

Deset let DU — kam naprej?

Še pred 1. majem je izvršni odbor RIS razpravljalo o tem, kako se uresničuje predlog za financiranje izobraževanja odraslih iz sredstev temeljnih izobraževalnih skupnosti. Ta predlog je pred letom dni pripravila sekcija za izobraževanje odraslih pri RIS in jih je kot okvirna merila sprejela tudi skupščina RIS.

Ob tej priložnosti so se člani izvršnega odbora zavzeli za to, da naj bi skupaj z Zvezo delavskih univerz čimprej proučili, kakšen naj bo v Sloveniji nadaljnji razvoj mreže delavskih univerz.

Zelo vprašljivo je namreč, ali je smotno, da imamo kar 53 samostojnih delavskih univerz, od katerih so nekatere le »žepne institucije«, saj imajo le po enega poklicnega delavca. Izkušnje zlasti v SR Hrvaški kažejo, da bi tudi v Sloveniji morali končno priti do ene ali dveh strokovno zelo močnih delavskih univerz, ki bi na tem področju izobraževanja resnično orale ledino in bi lahko postale kasneje tudi povezovalce in strokovni mentor drugim manjšim delavskim univerzam. Dejstvo je namreč, da mnoge delavske univerze danes ne živijo le v finančnem pogledu, pač pa tudi v pogledu vsebine njihovega dela. Precej nelogično tudi je, če takšno institucijo kot pedagoški vodja — direktor — vodi človek, ki ima le srednje izobrazbo.

Integracijski poizkusi so doslej več ali manj propadli. Čeprav si je zveza delavskih univerz prizadevala, da bi v Sloveniji dobili nekaj močnejših delavskih univerz, druge pa bi bile njihove izpostave, so doseženi rezultati minimalni. Lokalni in osebni interesi so očitno močnejši.

Člani izvršnega odbora so ugotovili, da RIS ob teh vprašanjih ne more biti neprizadeta. Zato bodo nudili Zvezi DU vso podporo v tem, da končno te institucije dobe z zakonom svoj pravi status. S svojo finančno politiko (sofinanciranjem) pa bo RIS lahko v prihodnjem letu najučinkoviteje pomagala Zvezi DU s tem, da bo naložila tudi svoja finančna sredstva tam, kjer naj bi se po skupni presoji razvili močnejši centri za izobraževanje odraslih. V začetku akcije se vsekakor kaže osredotočiti le na eno ali dve mestni središči.

Člani izvršnega odbora so tudi ugotovljali, da vse to, kar se danes proglašuje za znanstveno raziskovalno delo pri delavskih univerzah, tega značaja gotovo nima, pač pa je to le analitično zbiranje različnih podatkov o izobraževalnih interesih, znanju, neznanju itd. Vsekakor pa bi v prihodnje kak močnejši center za izobraževanje odraslih tako znanstveno raziskovalno delo v sodelovanju z drugimi lahko in moral opravljati.

Delavske univerze, ki so se iz volonterskih institucij pred 10 leti začele razvijati v poklicne institucije, so doslej prehodile pot prvega delovnega zagona, a zdaj že nekaj časa stagnirajo. Čas je, da bi to stanje spremenili in se zavzeli za njihov nadaljnji kvalitetnejši razvoj.

S. G.

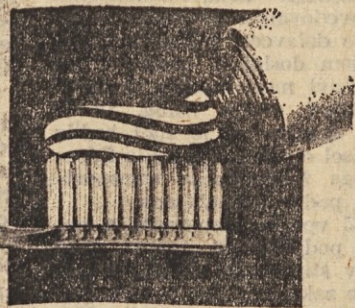
laga, naj bi občinska knjižnica čimprej začela organizirati potujoče knjižnice, ki bi našle pot, v 16 večjih vasei in manjših zaselke. Knjige v manjših okoliških knjižnicah so namreč že vse neštetokrat prečitane. Če občinska knjižnica z dobro knjigo ne bo našla poti do bralcev, jo bo pač našel kdo drug. Zavzeli so se za to, da bi občinska knjižnica dobila nekoliko več sredstev, da bi del teh sredstev namenila za potujoče knjižnice, saj so vrata vseh domov knjigi najbolj odprta.

Litijška zveza kulturno-prosvetnih organizacij se tudi zavzema za uvedbo stalne filmske vzgoje med mladino. Učitelji slovenskega jezika so na nedavnem sestanku sklenili, da se bodo lotili tega prepotrebne delo. Za organizacijo stalnih in občasnih filmskih predstav bi potrebovali le 5.000 din. Uvedli bi obvezno razlago nekaterih filmov, v šoli pa bi nekaj časa posvetili problemom današnje domače in tuje filmske ustvarjalnosti.

Sedanje razmere kažejo, da bo morala litijška godba na pi-

ZOBNA KREMA Signal

TRAJNO VARUJE VAŠE ZŌBE

Ne oklevajte! Še danes kupite odlično zobno kremo »SIGNAL« — svetovni izdelek. Vsebuje med drugim HEKSAKLOROFEN in fosfate. Za Jugoslavijo izdeluje VEDROG — Ljubljana

NA ROB MINULE SKUPŠČINE PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE

Planinstvo postaja dopolnilo življenja

Planinska zveza Slovenije vključuje danes 58.079 planincev, od tega skoraj 23.000 pionirjev in mladincev. Tako šteje danes PZS na področju organizacije oddiha in rekreacije med naše najuspešnejše telesnokulturne organizacije...

Pred dnevi je bila v Ljubljani deveta redna skupščina Planinske zveze Slovenije. Pomembnemu dogodku so med drugimi prisostvovali tudi predsednik PZJ dr. Marjan Brečelj, zastopniki planinskih organizacij iz drugih republik in zastopniki SPD Celovec, Trst in Gorica.

Dr. Miha Potočnik, predsednik PZS, je v uvodni besedi poudaril, da je planinstvo neogibna potreba in dopolnilo življenja in da se mora urejena družba tega zavedati in planinstvo temu primerno tudi podpirati. Predsednik slovenske planinske organizacije je dalje poudaril oziroma opozoril tudi na skrb za mladino, ki predstavlja velik del članstva najbolj množične organizacije pri nas. Da bi se planinska misel še bolj udomčila med mladino, pa je potrebna

naslonitev na šole, za popularizacijo planinstva nasploh pa na delovne kolektive.

NOV ODNOS REPUBLIŠKIH ORGANOV DO PZS

Skupščina je ugotovila, da je PZS delovala v minulem obdobju v skladu s sprejetim delovnim programom in v potrebi koordinaciji s predsednikom in obema podpredsednikoma. Delo je doseglo zlasti v jubilejnem letu 1968 višek, ne glede na to, da ga je oviralo pomanjkanje finančnih sredstev.

Mimo pestre dejavnosti komisij je za to obdobje značilno v prvi vrsti dejstvo, da se je ob solidno pripravljenih prireditvah v počastitev 75-letnice organizacije ugled PZS močno povečal. Se bolj pa je razveseljivo, da sta se hitreje začela spreminjati miselnost in odnos republiških organov do vloge slovenske planinske organizacije.

Z velikimi javnimi manifestacijami, napornimi odpravami ter alpinističnimi uspehi je PZS opozorila javnost nase, na številnih razgovorih, sestankih in konferencah s predstavniki Izvršnega sveta SRS, republiški sekretarji in člani odborov skupščine ter predstavniki družbeno političnih organizacij pa je zveza dosegla, da so predstavniki sprejela stališča o vlogi planinstva pri organiziranju in širjenju najbolj množične in cenene rekreacije, o njegovi vzgoji in narodno obrambni vlogi. Vsi ti dejavniki so bili tudi dobro seznanjeni z materialnimi problemi slovenske planinske organizacije.

Mnenja PZS so bila upoštevana ob nastajanju pomembnih zakonskih osnutkov kot na primer: zakona o varstvu narave, zakona o žičnicah, študije o izgradnji zimsko športnih središč Slovenije, urbanističnega načrta Bohinja itd.

PLANINSTVO DEL TURISTIČNEGA GOSPODARSTVA

Sodelovanje z republiškim sekretariatom za notranje zadeve, kakor tudi s komando vojaških obmejnih enot je delo pripeljalo do zaželenih rezultatov v obmejnem planinskem turističnem prometu. Planinska zveza Slovenije danes uspešno sodeluje tudi z Zvezo prijateljev mladine in Zvezo tabornikov. Delo poteka predvsem z usklajevanjem akcij med organizacijami.

S Centralnim komitejem Zveze mladine Slovenije ima Planinska zveza Slovenije prav tako dobre odnose in enotna stališča v zvezi z ugodnostmi pri prevozu mladine. Skupno s komisijo za upravljanje triglavskega narodnega parka pri skupščini Radovljica je izdelala Planinska zveza Slovenije na deset tisoče kvalitetnih barvnih razglednic. Omenjena komisija je med drugim poravnala tudi stroške za rekonstrukcijo poti na Lepo Špičje.

Ob teh nepopolnih in skromnih podatkih lahko sklepamo, da je sodelovanje Planinske zveze Slovenije s sorodnimi organizacijami danes na zadovoljivi ravni. Naj omenimo le še sodelovanje s Turistično zvezo Slovenije, ki je privedlo do skupnega spoznanja, da je planinstvo del turističnega gospodarstva Slovenije. S tem v zvezi se pripravljata tudi študija, ki naj bi komiteju za turizem pri Izvršnem svetu SRS nazorno pokazala obsežnost dela planinske organizacije in svojstvene težave v zvezi z vzdrževanjem, modernizacijo, adaptacijami in novogradnjami planinskih postojank, v prvi vrsti pa nujnost, da se omogoči najemati Planinski zvezi Slovenije prepotrebne kredite pod najugodnejšimi pogoji, kakor drugim gospodarskim podjetjem turističnega značaja, ki obratujejo vse leto ali skoraj vse leto in je osnova za njihovo poslovanje ekonomski račun.

Močno se je okrepilo tudi sodelovanje z zamejskimi sloven-

skimi planinskimi društvi, ki prirejajo vse bolj pogosto izlete v naše gore, PZS pa jim pomaga z inštruktorji in organizatorji tečajev. Posebej velja omeniti pomoč vseh slovenskih, najbolj pa gorenjskih planincev pri gradnji prve slovenske kočice v zamejstvu, kočice na Bleščeči planini pod Kepo na avstrijskem Koroškem.

IN NEKAJ SKLEPOV

Razumljivo so številne misli in predlogi, na katere je opozorila deveta skupščina PZS, našli mesto v priporočilih in sklepih, ki jih je sprejela skupščina.

Naj omenimo le nekatere:

Med drugim je skupščina ugotovila, da planinska zveza še vedno nima pravega mesta v društvih, zato morajo PD nameniti del sredstev za vzgojo mladih in vključiti vsaj po dva zastopnika MO v upravni odbor društva;

Planinstvo kot važen del turizma mora biti deležno vseh ugodnosti, ki jih ima turizem, in še drugih, zaradi večjih stroškov gospodarjenja in vzdrževanja objektov v gorah. Društva so upravičena na finančno pomoč družbeno političnih skupnosti, delovnih organizacij in drugih. Posebej pa je treba doseči redna finančna sredstva iz negospodarskih investicij republiškega proračuna in si zagotoviti dolgoročne in druge turistične kredite z ugodnimi pogoji. Vzdrževanje, obnova in gradnje planinskih postojank so ne le planinska, ampak splošna družbena potreba in dolžnost, ki je v skladu s splošnim načelom, da je treba omogočiti čim širšemu krogu ljudi obisk naših gor in tako širiti tudi planinski turizem;

Glede na ugodne rezultate planinskega turističnega prometa na mednarodnih planinskih prehodih (Peca, Stol) se je skupščina zavzela za razširitev tega prometa in uvedbo novih prehodov;

Dan slovenskih planincev bo odslej vsako drugo nedeljo v septembru. Upravni odbor PZS bo izdelal in ta namen program v sodelovanju z društvi, da bo proslavljanje dneva čim bolj množično. Društva bodo prirejela na svojem področju vzpone na vse važnejše vrhove, pohode, izlete in podobno.

Skupščina PZS je poudarila potrebo po intenzivnem prizadevanju za pridobitev novega članstva, pri čemer je važno pridobivanje mladih ljudi med delavsko in kmečko mladino, posebno pa še v osnovnih, srednjih in strokovnih šolah. In ker so mladi skoncentrirani predvsem v šolah, je potrebno pridobiti čimveč pedagogov za mentorje skupin mladih planincev.

RAVNE

Komisija za šport in rekreacijo pri sindikatu železarne je pred dnevi organizirala prvenstvo v veleslalomu na terenih pri Smučarski koči. Tekmovalci so bili razdeljeni v štiri skupine — do 30 let, od 30 do 45 let in nad 45 let; v posebni skupini so tekmovali tudi registrirani tekmovalci.

Rezultati: člani nad 45 let - 1. Kos (Mehanična) 55,8, 2. Lesar (SEVO) 58,9, 3. Potočnik (Uprava) 60,7 sek.

Člani od 30 do 45 let - 1. Inž. Hojnik (SEVO) 55,8, 2. Pustoslavšek (Mehanična) 55,5, 3. Radivojevič (Solski center) 60,4 sek.

Člani do 30 let - 1. Oblak 55,9, 2. Steharnik 56,9, 3. Ivartnik 57,4.

Člani - registrirani: 1. Fanecl 49,5, 2. Skrinjar 49,9, 3. Waltl 50,9.

Članice - (nastopila je le ena tekmovalka): Komar 61,4 sek. I. P.

MARIBOR

Pred dnevi se je v Mariboru končalo najbolj množično ekipno prvenstvo občine Maribor v namiznem tenisu. Nastopilo je 24 ekip z več kot 100 tekmovalci, ki so bili razdeljeni v dve ligi. Naslov končnega zmagovalca v prvi ligi je osvojila ekipa Invalida, v drugi pa ekipa TAM V.

Rezultati: I. liga: 1. Invalid, 2. TSN I, 3. Livarna; II. liga: 1. Tam V, 2. Tekol, 3. TAM IV. D. Z.

MEDVODE

V organizaciji sindikalne organizacije tovarne »Celuloza« Medvode je bilo na Zelenici že tradicionalno pokalno tekmovanje, v veleslalomu, katerega se je udeležilo 35 tekmovalcev iz medvoških kolektivov in Papirnice Vevče. V zelo zanimivem tekmovanju je pokal Celuloze osvojila ekipa Papirnice Vevče. Za dobro organizacijo gre smučarskim delavcem Celuloze polno priznanje.

Rezultati: člani - Pirkmajer Andrej (Pap. Vevče) 1:02,7, Rožnik Zvonko (Color Medvode) 1:05,7, Knific Rajko (Celuloza Med.) 1:05,8.

Članice: Rožnik Brigita (Partizan Medvode) 0:44,0, Tome Rezka (Color Medvode) 1:03,8.

Ekipno: Papirnica Vevče (Pirkmajer, Vengust, Trtnik) 3:32,7, Partizan Medvode 3:35,9, Celuloza Medvode 3:56,2. F. R.

TRBOVLJE

Več kot 700 nastopajočih

Vsakoletne spomladanske sindikalne delavske športne igre, ki jih v Trbovljah navadno zaključijo prve dni julija, so postale tradicija. Sindikalni svet in sindikalna vodstva v središču zasavskih revirjev jim pripisujejo enak pomen kot vsem drugim dolžnostim, s katerimi se ukvarjajo med letom. Čeprav bo v prihodnje kazalo še marsikaj dopolniti, izboljšati, predvsem pa doseči še večjo množičnost, je vendarle spodbudno to, da so sindikalne športne igre v venomer številnejših disciplinah. Letos se je sicer sedmim, že tradicionalnim panogam pridružilo še kegljanje. Drugače pa se bodo prihodnje dni delovni ljudje Trbovelj pomerili v malem rokometu, rokometu, streljanju z zračno puško, namiznem tenisu, odbojki, košarki in še nekaterih vrsteh telesnovzgojnega udejstvovanja. Računajo, da bo pri teh igrah sodelovalo nad sedemsto članov sindikata, ki so ali pa še bodo sestavili kar 109 tekmovalnih ekip. Res lepa številka, ki zgovorno potrjuje ugotovitve, da zanimanje za športne igre razveseljivo narašča. Doslej se je prijavilo za tekmovanje kar 23 osnovnih organizacij sindikatov. -m-

RAVNE

Komisija za rekreacijo in oddih pri Občinski zvezi za telesno kulturo je na kegljišču v Domu železarjev na Čečovju organizirala občinsko sindikalno prvenstvo v kegljanju za ekipe in posameznike. Sodelovala so moštva Železarne Ravne, Ljubljana-transporta, Rudnika Mežica, Inštalaterja s Prevalj, Metalurško-industrijske šole, Merxa, Interja s Prevalj in Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje z Raven.

Rezultati - ekipe: 6 krat 100 lučajev: 1. Železarna Ravne II. 2435 kegljev, 2. Železarna Ravne IV. 2393 kegljev, 3. Rudnik Mežica II. 2293 kegljev.

Moški posamezno - 100 lučajev: 1. Hrovatič (Železarna Ravne) 454 kegljev, 2. Padiž (Železarna Ravne) 438 kegljev, 3. Kotnik (Železarna Ravne) 434 kegljev.

Ženske posamezno - 100 lučajev: 1. Belaj (Občinska skupščina Ravne) 416 kegljev, 2. Hafner (Ljubljana-transport - EE Prevalje) 407 kegljev, 3. Mačič (Železarna Ravne) 397 kegljev. I. P.

DRAVOGRAD

Občinski sindikalni svet je v sodelovanju s TVD Partizan priredil v počastitev praznika dela 1. maja ter 50-letnice ustanovitve KPJ in sindikatov tekmovanje v več športnih panogah za člane delovnih kolektivov v občini. Delavci-športniki so se med seboj pomerili v malem nogometu, rokometu, streljanju, kegljanju, namiznem tenisu in šahu. I. P.

Jutri bo v Ljubljani že XIII. pohod po poteh partizanske Ljubljane. Start »Teke prijateljstva« pa bo danes v večernih urah po mladinskih štafetah, ki bodo startale ob 20. uri. Proga bo potekala takole: start bo pred skupščino SRS v Subičevi ulici, nato pa bodo izbrani atleti tekli do Titove ceste, preko Trga revolucije, po Wolfovi ulici čez Prešernov trg, po Miklošičevi cesti v Pražakovo, Cigalstvo in Tavčarjevo. Odtod bodo prileteli štetete spet na Titovo cesto, čez Ajdovščino, nato pa bodo naredile še en krog po istih ulicah. V drugem krogu bodo s Titove ceste na koncu spet zavile v Subičevo ulico, kjer bo pred skupščino SRS tudi cilj.

Komentar

Celotni splet vprašanj dnevnega, tedenskega in letnega oddiha zaposlenih je doživel z nekaterimi ukrepi v okviru gospodarske reforme korenite spremembe. Delovnim organizacijam je bilo prepuščeno določanje dolžine letnih dopustov v okviru temeljnega zakona o delovnih razmerjih, prepuščena so jim bila sredstva prej obveznega prispevka za regresiranje prevoza na dopust, v zadnjem času pa tudi razporejanje delovnega časa v zvezi s prehodom na 42-urni oziroma 5-dnevni delovni teden.

S tem je bilo urejanje vprašanja oddiha delavcev preneseno v skoraj izključno pristojnost delovnih kolektivov.

Razumljivo se je v zvezi s prehodom na 42-urni delovni teden in istočasno uvedbo prostih sobot, intenzivnost dela močno povečala.

Počitnice so nekaterim še vedno nedosegljive

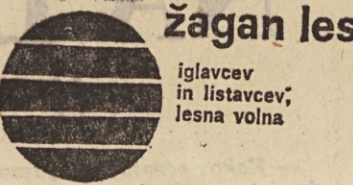
la, istočasno pa se je povečal tudi skupni prosti čas delavca.

Sesti kongres Zveze sindikatov Jugoslavije je poudaril pomen, ki ga je dobila v novih razmerah organizacija dnevnega in tedenskega oddiha delovnega človeka. Tako je v resoluciji rečeno, da je treba neprestano spremljati rezultate novega razporeda delovnega časa, uvesti ustrezne strokovne službe in pridobiti strokovnjake v delovnih organizacijah in občinah, ki bodo v sodelovanju z zdravstvenimi delavci, psihologi, pedagogi, sociologi in drugimi organizirali ustrezen aktivni oddih med delovnim časom.

Najnovejšie analize v Sloveniji pa so pokazale, da so sedanje delovne razmere naše kolektive marsikje neprimerno. Pri uresničevanju omenjenih nalog se namreč angažirajo predvsem sindikalne organizacije, ki pa imajo pri tem velik težav, predvsem finančnega značaja. Kljub temu pa so nekatere že pričele z organiziranjem izletov ob koncu tedna, ki so med delavci, tako kot občasni izleti in ekskurzije nasploh, zelo priljubljeni. Kongres je tudi ugotovil, da je treba v prihodnje posvetiti več pozornosti takojmenovanemu delavskemu turizmu preko izmenjave delavcev za letne dopuste s sindikalnimi organizacijami tujih držav.

Seveda so se ob večjem uveljavljanju ekonomskega računa v objektih delavske počitniške baze in ob uvedbi občinskega oziroma republiškega prispevka pri uporabi sredstev skupne porabe znašla vprašanja rekreacije tudi pod pritiskom zaostrenih pogojev gospodarjenja. Po drugi strani pa je prav prizadevanje za čim smotrnejše gospodarjenje z vsemi elementi proizvodnje pripeljalo marsikateri delovni kolektiv do spoznanja, da je skrb za rekreacijo delavcev, zaradi njenega vpliva na delovno storilnost, sestavni del preudarnega gospodarjenja.

Urejanje vprašanj oddiha delavcev je torej danes stvar vse naše družbene skupnosti. Ob tem pa ne moremo prezreti dejstva, da je prepuščanje tega področja samoupravnim odločitvam posameznih skupnosti in delovnih organizacij privedlo do rastočega razločevanja med delavci, glede na njihovo zaposlitev v različnih delovnih organizacijah oziroma na pripadnost različnim občinam, ki vodijo vsaka svojo politiko rekreacije delovnih ljudi. Pri tem pa so najbolj prizadete tiste skupine delavcev, katerim njihovi osebni dohodki ne dopuščajo izrabiti prosti čas za oddih. -a

Občan, oče in umetnik — JAKI

Nekaj dni pred prvim majem smo dobili v uredništvo vabilo.

»Vabimo vas na razstavo del Jožeta Horvata-Jakija, ki bo v petek, 25. 4. 1969 ob 19. uri v galeriji Jaki v Nazarjah. Razstavljenih bo 50 najnovejših del, ki jih avtor poklanja šoli Mozirje. Ves izkupiček je namenjen za izgradnjo šole. — Odbor za izgradnjo šole v Mozirju.«

Že pred nekaj meseci smo v dnevnem tisku zasledili drobno notico, da je Jože Horvat-Jaki daroval za izgradnjo nove šole v Mozirju dva milijona starih din. Že tedaj je ta novica doživela skrajno nasprotujoče si komentarje: »Zelo humano dejanje! Lahko njemu, ko proda toliko slik! Špekulacija!«

»Razmetana šola«

Ko sem si v Mozirju ogledovala staro, neuporabno, zdaj zaprto osnovnošolsko poslopje ob cesti, ki je bilo zgrajeno morda 1896. leta, sta prišla mimo: predmetni učitelj Miran Koje in Hebar Marjana, tajnica na mozirski šoli. Vsak od njiju je bil namenjen po opravkih v nasprotno smer. Povprašala sem po ravnatelju prof. VESTERJU MAKSU, a je bil v Ljubljani. Tako smo mi trije sedli v kot hotelske restavracije in malo poklepetali.

Pripovedovala sta mi, da so poslopje stare osnovne šole zaprli dokončno lani, saj se je dvakrat udrl strop in je varnost otrok bila ogrožena. V lesu je goba, začel je prhniti. Poslopje so prodali trgovskemu podjetju, ki ga je kupilo očitno le zaradi ugodne lokacije.

Iskali so zasilno rešitev. Pet razredov je zdaj v stari graščini na Brdcah, ki je sicer varna, a povsem neprimerna. Seveda pa so morali poiskati za učilnice še dodatne zasilne prostore. Ti so zdaj v Ljubiji v združnem domu, v kletni dvorani TVD Partizana Mozirje (vse brez sanitarij). S šolskim avtobusom vozijo iz Smihela in Lepe njive otroke višjih razredov v mozirsko zasilne učilnice, otroke nižjih razredov pa v podružnično šolo v Nazarjah, ki je edina v tem šolskem okolišju nova in sodobna.

Vsi smo Jakiju zelo hvaležni

Potem sta mi tovariš Koje in tovarišica Hebar pripovedovala, da bo nova šola stala na ravnici pod Brdcah. Občani iz šolskega okoliša so gradnjo zelo podprli. Prispevali bodo po 30.000 starih din ali dva kubika lesa, kar bi

bila približno enaka vrednost, če bi jim odkupno podjetje GLIN izplačalo ves prodajni izkupiček, kot pravi tov. Koje. Vsi so se za šolo zelo zavzeli in tudi učitelji, ki pomagajo po obokih pobirati prispevke občanov, so zdaj ves dan na nogah.

»Da, mi vsi smo Jakiju zelo hvaležni,« je dejal tov. Koje, »saj računajo, da bo Jakijevo darilo mozirski šoli skoraj tolikšno, kot celoten samoprisevek vseh ostalih občanov.«

Potem sta mi pripovedovala, da občana Jakija tu zelo spoštujejo, pa čeprav mnogi morda njegove umetniške ne razumejo, in da je že doslej storil marsikaj za ta kraj: asfaltiral je cesto do nove šole v Nazarjah, ki je tik njegove galerije, šoli v Mozirju daroval tiskarski stroj, prihaja na šolske razstave (pri otrocih je že opaziti njegov vpliv) in navdušuje se nad vsem, kar šola stori v prid otrok. Saj je sam tudi oče treh otrok, Goran in Karmen sta učenca mozirske osemletke.

Zdaj je na vrsti mozirska šola

Sele po razgovoru s predsednikom občinske skupščine Mozirje, Jožetom Deberšakom, sem si lahko ustvarila pravo podobo stanja načrtov za sanacijo šolskega prostora v občini in še posebej v Mozirju. Pripovedoval mi je, da je trenutno v občini najtežje stanje v mozirski šoli, kjer skoraj polovica oddelkov nima svojih prostorov. Težko pa je stanje tudi na Rečici, kjer je bila šola po vojni obnovljena, a so danes v spodnjih učilnicah stropi že odpri. Gradnja mozirske šole naj bi rešila oba problema: sprejela bo otroke sedanega šolskega okoliša Mozirje ter višje razrede šol iz Nazarja in Rečice.

Zdaj iščejo najcenejšega ponudnika za gradnjo šole po projektu, po kakršnem je zgrajena nova šola v Grižah: šola s 14 učilnicami (kabinetni pouk), dvema prostoroma za otroško varstvo, telovadnico in drugimi stranskimi prostori. Če bodo kmalu dobili izjavo Republike izobraževalne skupnosti o dodelitvi kredita v višini 150 milijonov starih din, potem bodo čez mesec in pol lahko začeli z gradnjo. Zgrajena pa bo šola do začetka šolskega leta 1970/1971.

Denar, 173 milijonov starih din, bodo zbrali iz proračuna, lanskega prihranjenega presežka temeljne izobraževalne skupnosti, z dvoletnim samopriskom občanov, iz prispevka za otroško varstvo, iz amortizacije in izkupička stare šole, s prispevki delovnih kolektivov, za katere imajo sicer načelen dogovor in nanje računajo šole prihodnje leto.

Odpravila sem se na obisk k Mozirčanom, da bi predvsem od njih samih slišala, kako se je občan, oče in umetnik Jaki priključil naporom prebivalcev tega prelepega kraja v Zgornji Savinjski dolini, da bi njihovi otroci dobili končno lepo, sodobno in moderno šolo.

In govorila sem z učiteljem, pa s predsednikom mozirske skupščine. Nekaj zelo prijetnih uric pa sem preživela tudi v Jakijevem domu — galeriji v Nazarjah, ki obiskovalcu na vsakem koraku pripoveduje o umetniškem smislu za lepoto in skladnost oblike in barv, o izredni umetniški vitalnosti.

Pri gradnji šole v Mozirju se niso odločili za občinski samoprisevek, ker so tudi občani drugih krajev doslej za šole svojih šolskih okolišev prispevali krajevni samoprisevek.

Tovarišu Deberšku sem omenila, da je slišati sem in tja očitek, češ, da je občina v Mozirju najprej sebi zgradila upravno zgradbo. Dejal je, da očitek v celoti ne more obveljati, saj je tudi pred leti takratna občinska skupščina mnogo investirala v adaptacije šol, tudi mozirske, da je zgradila takrat novo šolo v Radohi, je pa tudi v Gornjem gradu, Ljubnem, v Lučah, Mozirju in Rečici zgradila 24 učiteljskih stanovanj.

Jaki mi je dejal: To zame ni reklama...

Za novo šolo bodo občani prispevali 23 milijonov starih din, je dejal tov. Deberšek. Jaki nam je že lani in letos dal dva milijona, računamo pa, da bomo od njegovih prodanih slik, poklonjenih šoli, dobili še najmanj 10 milijonov novih din (zelo skromno ocenjeno). Slike prodaja odbor za gradnjo šole. Jaki s to prodajo noče imeti opravka.

»Pred časom je Jaki prišel na dan z idejo, da bi poklonil šoli nekaj slik, ki jih naj šola proda, denar pa uporabi za novogradnjo. No, sprva nismo čisto verjeli njegovi ponudbi. Kasneje pa je ponovil: Kar sem rekel, sem rekel. Seveda to ni zame reklama, komentirati bodo to gotovo drugače, kot pa je moj namen...«

Jaki se je v gornjesavinjske razmere zelo vživel, pravi tov. Deberšek. Počuti se srečnega, živi z uspehi in neuspehi kraja in celotne doline. Je praktično obveščen o vsem, kar se v občini dogaja in rad pomaga, kadarkoli je to v njegovih močeh. Na otvoritveni njegove razstave »poklon mladini« so povabili tudi : : poslovne partnerje.

»Kraj je fantastičen, srečen sem tu, tej sreči sem nekaj dolžan...«

Tako prostodušen, brez poze, pa tudi ne naivnosti, tako širokega zamaha, eruptiven, a istočasno tenkočuten kot je Jaki umetnik, je tudi Jaki v pogovoru, a ne le o umetnosti, temveč tudi o najrazličnejših življenjskih vprašanjih, o katerih

očitno mnogo razmišlja, gleda okoli sebe.

Začela sva razgovor seveda pri njegovem prispevku za mozirsko šolo. Govoril je zanosno, zelo prizadeto, kako je leta in leta poslušal tožbe o mozirski šoli. Potem je nekoč bruhnil: obljubil je pomoč, dal najprej dva milijona, zdaj je poklonil 50 slik. In šele zdaj vidi, da ideja sploh ni bila slaba... Zakaj je dal? Da, preveč je tistih, ki se le z besedami bore za delavca, delavec sam pa težko kaj da, čeprav je v slabi šoli prizadet njegov otrok. Jaki pa je zaljubljen v otroke, ne le v svoje, rad bi zanje kaj storil. Po njegovem so ti kraji mnogo žrtvovali za današnje skupnost, zdaj pa očitno ljudi v mestu preveč ne skrbi, kako žive. Preveč je obljub, premalo dejanj...

Jaki, rojen v Murski Soboti, ki je prišel v ta prečudoviti svet ob Savinji iz panonske nižine (morda prinašam svoje barve iz otroštva!) pravi, da je po enajstih letih popolnoma aklimatiziran Savinjecan. Kraj se mu zdaj fantastično, srečen je tu, tej sreči je nekaj dolžan... In on daje tako. Srečen je, ker lahko pomaga, a obsoja velike kulturne manifestacije, ki stanje ogromno denarja in so zanj le lažni humanizem...

Jaki pripoveduje, da je toliko psihologa, da ve, da ga bodo nekateri iz čiste škodoželjnosti obsodili za špekulanta. Kaj naj bi špekuliral? Ne potrebujem ničesar, je dejal, le zdravja. Res pa je, da take solidarnosti nismo navajeni (»morda bom koga izvalil«) Pravi mu, da ima, žal, malokdo takšne možnosti. A Jaki pravi, da njega to duhovno rekreira in tudi malo godi mu, če je uspel pametno vzidati svojo opeko v šolo, ki jo obiskujeta tudi dva njegova otroka. Nimam pa občutka, je dejal, da bi se zato moral čemu odrekaťi...

Z Jakijem sva kramljala še o marsičem, o njegovem fantastičnem slikarstvu, o televizijski oddaji, v kateri so ga po vsej sili hoteli proglasiti za navitca, o likovni vzgoji na šoli, o tem, kako umetnik lahko najde delo v vsem, kar nas ljudi obdaja, o njegovi življenjski sposobnosti in prepričanju, da mora tudi umetnik imeti smisel za gospodarjenje...

Še istega večera so v Jakijevi galeriji odkupili okrog 45 slik.

V mraku se je zbralo v galeriji ogromno ljudi, od vsepovsod. Šolski otroci so Jakiju prinesli cvetje, predsednik Deberšek je ob otvoritvi razstave govoril o občani, očetu in umetniku Jakiju. V imenu republiške izobraževalne skupnosti je Ludvik Zajc med drugim dejal: večjih je umetniku bila mecen družba, danes, tu, se je zgodilo enkrat obratno: umetnik je postal mecen družbi...

SONJA GAŠPERŠIČ

PODOBE NAŠEGA ČASA

Jaka Pohleven, dopisnik časopisa »Glas našega ljudstva«, se končno prebije skozi gnečo odbornikov, ki novemu županu neumorno stiska roko, in reče: »Dovolite, tovariš predsednik, da se še jaz, v imenu naših bralcev, v imenu našega kolektiva in v svojem imenu iskreno pridružim...«

— Ze dobro, že prav! dobrohotno priključim novi župan in seže Jaki v roke. — Jaz pa vam čestitam! Bili so sicer tudi primeri nerazumevanja naših demokratičnih postopkov, na primer tiste neustrezne pripombe zaradi solokandidiranja, nasploh pa je bila situacija v sredstvih našega javnega komuniciranja še kar zadovoljiva, če ne celo ugodna. Naše delovne ljudi se je predstavljalo zelo ustrezno in demokratično, tako da se brez nadaljnega lahko reče, da je bil dosežen velik korak naprej v primerjavi s pretečenimi volitvami, posebno z vidika posredovanja razvojnih konceptov potom kandidatov naših najbližjih javnosti.

— O, hvala lepa, tovariš predsednik! Se nekaj, tovariš prajzni; majhno prošnjo imam za vas! V imenu našega kolektiva — in naših bralcev seveda — vas prosim za odgovor na nekaj vprašanj o naši trenutni situaciji in tudi o naših perspektivah, če je mogoče. Lahko?

— Prav, naj bo! reče župan po kratkem premolku. — Vi pa pomagajte, če se bo kje zataknilo, se obrne k odbornikom. — Prosim!

nemu obravnavanju tega vprašanja in se dom v svojem mandatnem obdobju odločno zavzemal za kompleksno proučitev povezanosti gospodarstva in negospodarstva v čim bolj harmonično in racionalno celoto.

— In kakšne so možnosti razvoja naše občine?

— Zelo dobre, čeprav so se v prizadevanjih za hitrejši gospodarski napredek doslej pogosto zanemarjala nekatera vprašanja, ki bi utegnila privedi do socialnih in političnih zaostritev. To velja zlasti za dograjevanje sistema nagrajevanja po rezultatih dela, za omejevanje pravic neposrednih proizvajalcev ob uvajanju novih modernejših organizacijskih rešitev in pretirano podudranje vloge manažerskih ekip. Tudi odločnejši premiki v kadrovski strukturi so v glavnem omejeni le na nekatera najbolj vitalna in progresivno usmerjena podjetja. Splošno sprejemanje in privrženost konceptom samoupravnih družbe in načelom družbene reforme pa je vendarle bistvena značilnost političnega razpoloženja zadnjega časa. Pričakovanja delovnih ljudi se nanašajo predvsem na težnje, kako in s kakšnimi praktičnimi posledicami slediti tej temeljni smeri. Zaradi številnih težav na različnih področjih so pričakovanja dokaj obsejna; morda tu in tam celo prehajajo meje realnih možnosti tega, kar je v današnjih političnih in ekonomskih razmerah dosegljivo. Glavno pa je, da je socialistična blagovna tržna koncepcija kot temeljna smer urejanja družbeno ekonomskih odnosov že splošno sprejeta, prav tako kot tudi prepričanje, da je delovanje tržnih zakonitosti potrebno družbeno kontrolirati in usmerjati. V tem vidim jaz bistvene komponente za razvoj naše občine in zato sem te probleme že v predvolilnem obdobju ustrezno ter odgovorno akcentiral.

Viem se zasliši pri vratih

NA LINIJI (povolilna)

— Kako ocenjujete gospodarsko in politično situacijo v občini, tovariš predsednik? vpraša Jaka in odpre beležnico.

— Optimistično! se župan vedro nasmehne, — in povsem v skladu z globalno oceno določenih republiških forumov in nekaterih drugih činiteljev v naši občini in izven nje, kot so SZDL, sindikati, mladina itd. Uspešno gibanje proizvodnih rezultatov pogojuje sorazmerno ugodno razpoloženje delovnih ljudi in spodbuja povečanje vnesplosne zavzetosti za uresničevanje smotrov reforme. Znaten premik v pozitivni smeri pa je bil v preteklem obdobju dosežen predvsem na področju družbene zavesti, kjer je doslej izstopalo največ negativnih problemov.

— Kakšno je vaše stališče v zvezi z različno ravnanje osebnih dohodkov v gospodarstvu in negospodarskih dejavnostih. Kakor je znano, ima npr. snailka v banki in v našem stanovanjskem podjetju trideset tisočakov na mesec več kot delavci v »Kovinopleksu«.

— Zelo principialno, tovariš novinar. Značilnost našega sedanega pozitivnega gospodarskega vzpona je nedvomno velika pestrost in raznovrstnost elementov, ki ga sestavljajo. Rezultati so bolj uspehi številnih posameznih enot, ki delujejo sorazmerno nepovezane, kajti na samoupravne sisteme zasnovane metode in oblike koncentracije in proizvodno sodelovanje je še zelo malo napredovalo. Poglavitni razlog za to je najbrž predvsem pomanjkanje razvojnih programov in dolgoročnih tržnih raziskav, ki bi lahko odkrile interesno povezanost podjetij in izpodrežale samozavestnost in ozke koncepte. To dejstvo je toliko pomembnejše, ker se bolj ali manj vsa starejša industrija skuša intenzivno modernizirati, vloga za to precejšnja sredstva, zaradi nepovezanosti v okviru panog pa najbrž tak način povzroča večje stroške in zmanjšuje potencialne možnosti za ekspanzijo na podlagi visoke produktivnosti. Kar se pa tiče razkoraka na relaciji gospodarstvo vis a vis negospodarske dejavnosti, je pa ta problem pravkar v fazi intenzivnega proučevanja. Nasploh sem pa jaz proti pavšalizira-

govorjenje, skozi gnečo odbornikov se preriva občinski kurir.

— Kaj pa je, Janez? vpraša več glasov hkrati.

— V »Kovinopleksu« stavkajo! reče kurir zasoplo.

— Nemogoče! se prime novi župan za glavo. — Zadnjič sem v razgovoru z njimi situacijo vendar do kraja razčistil!

— Saj res, »Kovinopleks« je na tvojem terenu. Kaj si jim pa rekel? vpraša eden izmed odbornikov.

— Isto kot tu, skoraj dobesedno isto in še, da je stvar v intenzivnem reševanju. Mar ni bilo tako, Jaka; ti si bil tudi na tistem sestanku, če se prav spominim, ne?

— Tako je bilo!

— In kako so komentirali moja stališča, Jaka?

— Mislim, da pozitivno, tovariš predsednik, reče Jaka Pohleven po kratkem premisleku. — Vsaj kar se vodstva tiče. Je pa tudi res, da je kvalifikacijska struktura ostalih zelo mizerabna in da ljudje določenih problemov enostavno niso sposobni kapirati. Mislim, tovariš predsednik, ne zamerite mi, prosim, da vas ta struktura ni prav razumela...

VINKO BLATNIK

PERUTNINA

